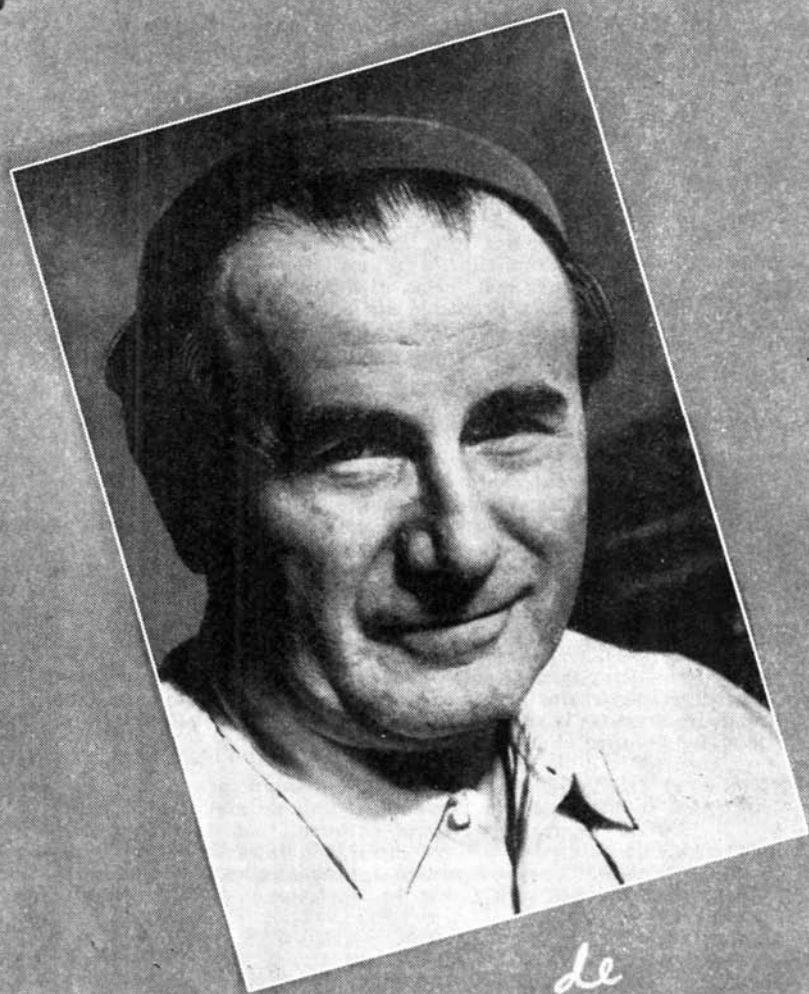

Aci se repară ieftin
Roata Marocului

de
Camil Petrescu

Cînd Camil Petrescu a plecat dintre noi, a lăsat pe masa de scris, „versiunea 1957“ — după propria sa notație — a unei piese la care lucra de cîțiva ani.

Piesa se intitula în versiuni anterioare, Aici se repară ieftin roata norocului. Pe cea mai recentă, pe care moartea a făcut să fie și ultima, autorul a scris doar Roata norocului. E o satiră deschisă, amplă și categorică, la adresa burgheziei, care încearcă să supraviețuiască legilor fără de întoarcere ale istoriei.

În această ultimă, nedefinitivată, piesă, îl regăsim pe Camil Petrescu la fel de tînăr, de îndrăzneț, de pasionat — cum îl cunoaștem din toate paginile operei sale. Scrișul său păstrează vechiul lui ritm de luptă, violența replicilor a rămas întreagă, nici un fulger nu e stins. Mai mult decît atît, piesa e o dovadă că scriitorul se îndrepta către cele mai actuale probleme ale epocii noastre. Aici se repară ieftin roata norocului se petrece în zilele de dinainte și după 23 August 1944, iar personajele piesei fac parte din rîndurile burgheziei și ale proletariatului.

Venalitatea, turpitudinea morală, cinismul și cea mai groasă vulgaritate sufletească definesc grupul de personaje aparținînd burgheziei — ca Bărlătescu, soții Ciorap, Corloiu — și pe care scriitorul le denunță cu necruțare. Nimic nu provoacă într-un grad mai înalt mînia scriitorului, decît cutezanța lor de a voi să-și mențină pozițiile și privilegiile, în ciuda sentinței pronunțate de istorie. Ridicolul pedepsește strădania lor de a pluti pe apele noilor realități; sarcasmul denunță speranțele lor absurde de a reinvia vechea societate.

Acestui grup de personaje, Camil Petrescu îi opune cîteva figuri de oameni adevărați. Cei care în piesă reprezintă proletariatul sînt învăluiți în calda simpatie a scriitorului.

Din păcate, Camil Petrescu nu și-a putut realiza piesa pînă la capăt. El însuși considera textul pe care-l publicăm, „o versiune“, asupra căreia lucra în acel spirit exigent care l-a caracterizat întotdeauna. Unele personaje sînt anunțate doar și nu apar în cuprinsul piesei, iar altele, netrecute în lista personajelor, Lazăr, de pildă, intervin de-a lungul acțiunii.

În numărul de față, publicăm actul I și II din ultima versiune. Din actul III, publicăm în facsimil, un fragment care nu se găsește, de altfel, în nici una din versiunile complete ale piesei.

Aici se repară ieftin roata norocului sau Roata norocului — ca să luăm în considerație ultima variantă a titlului — constituie un document de deosebit interes pentru cunoașterea mai deplină a lui Camil Petrescu, a poziției sale ferme în înțelegerea și reflectarea contemporaneității.

C
Copie din 1957
EP

PERSONAJELE:

IN ORDINEA INTRĂRII ÎN SCENĂ

Tănase	ușierul ministerului;
Elena	dactilografă;
Bărlătescu	ministru de stat fără portofoliu, interimar la Comunații apoi titular la Ministerul Coordonării Economice;
Ing. Ciorap	om de afaceri;
Petre Lungu	mecanicul trenului;
Bica Ciorap	nevasta inginerului;
Atena Vezeliu	directoare, pensionară;
Bebe Vezeliu	profesor, pensionar;
Diacu	scriitor;
Lucia Grigoriu	directoare de cabinet a ministrului;
Un agent;	
Stela;	
Neacșu;	
Dumitrescu;	
Excursionista;	
Excursionistul;	
Marina;	
Carmen;	
Stanciu	șoferul;
Întiul polițist;	
Al doilea polițist.	

ACTUL I

Salonașul unui vagon ministerial... Tănase, ușierul ministerului, aranjează, aci și într-una din cabinele de dormit, bagajele ministrului, trecind după necesitate, dintr-o parte într-alta, desfăcând valizele. Apare pe ușă Elena, o foarte tânără dactilografă, aproape un copil. Foarte modest îmbrăcată, de o frumusețe gingașă și sfioasă. Are în mina stângă o valiză mică de carton presat, în dreapta o mașină de scris portativă și o servietă veche de piele cu acte. E mult palidă, fără ruj pe buze, pieptănată cu două cozi împletite, cu talia săltată, pieptul sus, ochii mari, ca de sălbăticiune.

Scena 1

ELENA, TĂNASE

TĂNASE (scoțind o pijama dintr-o valiză, o privește surprins pe Elena): Dar dumneata ce cauți aici?

ELENA (sfioasă, copilăroasă): Domnule Tănase, nu știți că mi-a dat domnul ministru ordin să vii cu d-sa în vagonul ministerial, fiindcă vrea să studieze dosarele astea și

să-mi dicteze în noaptea asta un raport pentru Consiliul de Miniștri? TĂNASE (rece): Nu știu... Vă rog să plecați numaidecât... Aci nu poate intra nimeni. (Sfătos.) Crezi dumneata că degeaba mă ia cu el, pe mine, ușierul ministerului? Știe că atunci când dă un ordin, e ordin. ELENA: Întocmai... Domnul ministru mi-a spus că o să dea ordin să fim singuri în vagonul ministerial, ca

să putem lucra în liniște. (*Din tonul ei se vede că nu vrea să-l supere.*)

TĂNASE (*o îngină cu țilc*): Să lucrați în liniște...

ELENA (*candidă*): Da... A spus că de data asta nu mai primește nici un prieten să călătorească împreună cu domnia-sa.

TĂNASE (*tot cu țilc*): Hm! Ca să lucrați în liniște.

ELENA (*așează mașina și servieta pe o masă*): Uite, am adus aci dosarul pe care mi l-a dat ieri, chiar d-sa.

TĂNASE: Ce dosar? Ce chestiune?

ELENA (*cu importanță*): Raportul podului de peste Siret...

TĂNASE (*ironic*): A... podul de peste Siret? Ei, raportul ăsta despre chestiunea podului de peste Siret l-a mai studiat în vagonul ministerial și acum trei săptămîni, cu o altă dactilografă.

ELENA (*sincer*): Mă mir.

TĂNASE: Iar podul... este reparat de acum doi ani.

ELENA (*mirată*): Nu mai înțeleg nimic.

TĂNASE: Zi, nu înțelegi nimic? (*Rînjind.*) Nu mai spune...

ELENA (*nedumerită*): Domnul ministru mi-a dat ordin să vin cu mașina de scris și să aduc dosarul, ca să lucrăm în vagonul ministerial...

TĂNASE (*zimbînd sub mustață*): Să lucrați singuri?...

ELENA (*cu desăvîrșire candidă și serioasă*): Da, a spus că aci e mai multă liniște, că nu ne tulbură nimeni...

TĂNASE (*o măsoară din cap pînă în picioare*): Domnișoară, dumneata cîți ani ai?

ELENA (*ca la școală*): Șaptesprezece... Am împlinit șaptesprezece acum trei săptămîni, în ajun de Sîn-Petru...

TĂNASE (*se scarpină în cap*): Șaptesprezece ani? Ești cam grăbită... prea grăbită, domnișoară. Dumneata ești șefă de cabinet, ești secretară?

ELENA: Nu...

TĂNASE: Ei, și tragi nădejde să devii? (*Sever.*) Prea repede... Nu ești decît o simplă dactilografă stagiară și acum te și vezi la cabinetul ministrului...

ELENA (*necăjită*): Dar dumnealui m-a chemat... Joia trecută venisem să aduc un act copiat d-rei directoare de cabinet. Domnul ministru tocmai vroia să dea un ordin și m-a văzut. A întrebat dacă sînt funcționară la

minister și a cerut să vadă actul pe care-l copiasem... Mi-a spus că îi place, că respect ortografia Academiei și mi-a spus să mai aștept în birou că are și d-sa să-mi dea de copiat. (*Firesc.*) Mi-a dat dosarul podului de peste Siret, ca să-i fac copie după raportul inginerului inspector general, iar azi la prînz mi-a spus să viu la orele 9 seara la gară, la trenul de Brașov... la vagonul ministerial.

TĂNASE (*sec*): Cum ai venit, așa ai să te întorci. Mi-a poruncit cu strășnicie să nu las decît o anumită persoană; că mulți prieteni de-ai ministrului și-au luat obiceiul să călătorească și ei, cînd se duc pe la Sinaia ori la Brașov, în vagonul ministerial... Mai stau de vorbă, mai beau cîte un pahar de vin, o cafea, acolo. Ca-n vremuri de război... ce vrei? Dar de data asta... a spus că nu intră nimeni, decît o anumită persoană...

ELENA (*triumfînd*): Ei vezi? Eu sînt anumita persoană.

TĂNASE (*o măsoară mirat*): Dumneata...

ELENA (*repede*): Da, eu...

TĂNASE (*mirat mereu*): Fugi de-aci... Știu eu cine e anumita persoană... Nu ești dumneata aia. (*Vrea s-o imbrîncească.*)

ELENA (*candidă, uimită*): A chemat altă dactilografă? (*Apare Bărlătescu.*)

Scena 2

ELENA, TĂNASE, BĂRLĂTESCU

ELENA (*repede*): Domnule ministru, domnul ușier nu știe că m-ați chemat să lucrăm astă-noapte în vagonul ministerial, și nu vrea să mă lase înăuntru...

BĂRLĂTESCU (*pozeur, distins, între 45—50 de ani, cărunt la țîmple, acum cu gîndul aiurea*): Domnișoară, nu te supăra, eu i-am dat acest ordin... I-am telefonat de-acasă. Nu mai putem lucra astă-seară... Aștept un personaj cu care am de discutat chestiuni foarte importante... în legătură cu războiul... Tănase... a venit domnul pe care-l așteptam?

TĂNASE: Nu, n-a venit.

BĂRLĂTESCU (*mirat*): Nu și-a trimis nici bagajul? (*Iritat.*) E gata să plece trenul.

TĂNASE (sfătos): Nu pleacă trenul, fără să vă întreb pe dumneavoastră șeful gării...

BĂRLĂTESCU: ...Dar e târziu. (*Către fată*) Am fost atât de zăpăcit că am și uitat să-ți las vorbă să nu mai vii astă-seară... Tocmai trebuia să plec la Consiliul de Miniștri... M-a chemat mareșalul, urgent. De aceea n-am putut sta de vorbă nici cu domnul inginer Ciorap.

ELENA (tresărind): A... pe domnul inginer Ciorap îl așteptați?

BĂRLĂTESCU (se uită pe fereastră): Da, pe dumnealui...

ELENA (fără să respire, repede): Domnule ministru, domnul inginer Ciorap a telefonat, la o jumătate de oră după ce ați plecat, că nu mai poate merge cu dumneavoastră astă-noapte, fiindcă a avut un accident de automobil.

BĂRLĂTESCU (uimit): Ce accident?

ELENA (tot repede): Mi-a spus soția dumnealui, care telefona, să vă spun că nu e nimic grav; e doar rănit la picior și trebuie să stea trei zile în pat.

BĂRLĂTESCU (nervos): Nu pricep nimic. Când a telefonat?

ELENA (încurcată): Chiar după ce ați plecat d-voastră... Eu mai eram încă în cabinet.

BĂRLĂTESCU: Cum ai rămas d-ta în cabinet după plecarea mea?

ELENA (mereu încurcată): N-am rămas... M-am întors peste un sfert de oră să iau dosarul... căci mai rămăseseră câteva file pe masa mică... Tocmai suna telefonul și d-na Ciorap a întrebat de d-voastră. I-am spus că nu știu unde sînteți... poate la Preziidenție. Atunci mi-a spus despre accident.

BĂRLĂTESCU (bate cu degetele în pervazul ferestrei): Poate că ar trebui să-i telefonăm...

ELENA (grăbită): Dacă vreți, îi telefonez eu din gară.

TĂNASE (din prag): Domnule ministru, șeful gării este la fereastră și întreabă dacă poate să dea drumul trenului...

BĂRLĂTESCU (se întoarce gînditor la fereastră, apoi face un semn scurt șefului de gară, spre peron): Da.

ELENA (sare speriată să-și ia mașina de scris, servieta și valiza, fuge spre ușă).

BĂRLĂTESCU (o prinde, o oprește): Acum că ai venit, rămii aici... (*El trece pragul spre cușete*.)

ELENA (așează grăbit dosarele și mașina de scris pe o masă mai mică, așezată cam în colț. Trenul pleacă).

BĂRLĂTESCU (se întoarce după ce s-a făcut „comod“). Are o haină bleumarine „tropicală“, fără guler, cămașă fără cravată, ca și haina cu mincile scurte. O vede la masa de scris și o întrebă mirat): Ce-i asta?

ELENA (candidă): Dosarul podului de peste Siret... Trebuie să-mi dictați un raport către Consiliul de Miniștri.

BĂRLĂTESCU (distins și surizător): Și dacă nu vreau să-ți dictez un raport către Consiliul de Miniștri?

ELENA (interzisă): ?... Dar...?

BĂRLĂTESCU: Sîntem în iulie, nu? Azi e sîmbătă, nu? Și luăm vacanță pînă marți. Lasă-mă în pace cu rapoartele. Tănase, pune masa.

ELENA (necăjită, descumpănită): Dar d-voastră mi-ați dat ordin să viu.

BĂRLĂTESCU: Ei și? Foarte bine că ai venit.

ELENA (nedumerită): Aici e dosarul.

BĂRLĂTESCU (hotărît): Să nu mai văd în ochi dosare.

ELENA (mîngîie derutată mașina de scris): Atunci, eu ce fac?

BĂRLĂTESCU: Nu faci nimic.

ELENA (definitiv convinsă): Nu se poate, eu trebuie să scriu...

BĂRLĂTESCU: De ce „trebuie“? D-ta nu te odihnești? (*Se uită lung la ea*.) Bine, scrie atunci... dacă vrei să scrii. (*Trece un timp; el se duce la fereastră, ea așteaptă cu mîinile pe clape, nedumerită*.) Ei, nu scrii?

ELENA (nervoasă): Domnule ministru, ați spus că o să-mi dictați. (*În timpul acesta, Tănase pune masa pe masa rotundă din mijloc*.)

BĂRLĂTESCU (ironic): Foarte bine, scrie. (*E gata să-i dicteze*.)

ELENA (răsufală ușurată): Da... (*Și asteaptă*.)

BĂRLĂTESCU (dictînd serios): Domnișoară... (*Caută*.) Cum te cheamă pe dumneata?

ELENA (repede, ca la școală): Dumitru...

BĂRLĂTESCU (nedumerit): Cum, Dumitru?

ELENA (simplu): Elena Dumitru.

BĂRLĂTESCU: Nu așa... (*Cu intenție de gingășie*.) Spune-mi numele dumitale mic. Numele cu care te răsfață acasă.

ELENA (sec): Elena. (*Simplu, cu o umbră de tristețe*.) La noi acasă nu se răsfață copii.

- BĂRLĂTESCU (incurcat)**: Dar ce e tatăl dumitale?
- ELENA**: Muncitor la Căile Ferate.
- BĂRLĂTESCU**: Chiar la Căile Ferate?
- ELENA**: Da...
- BĂRLĂTESCU**: Ei bine, scrie.
- ELENA**: Scriu.
- BĂRLĂTESCU (caută pe gânduri)**: „Domnișoară Elena, vă poftesc să luați masa cu mine astă-seară...”
- ELENA (scrisesse automat primele cuvinte, se intrerupe)**: Nu înțeleg...
- BĂRLĂTESCU**: E foarte simplu. (Arată peștele, pateul, doi pui, brinzeturile.) Te poftesc să iei masa cu mine... Lasă mașina și dosarele.
- ELENA (definitiv, copilărește)**: Nu pot.
- BĂRLĂTESCU**: Nu poți să iei masa cu mine? (Scurt.) De ce nu poți?
- ELENA (cuminte)**: Fiindcă am mâncat.
- BĂRLĂTESCU**: Cum, ai mâncat? E de-abia ora 9! La 8 și jumătate ai venit la gară... Când ai mâncat?
- ELENA (limpede)**: La 8... La noi acasă mâncăm la 8 seara.
- BĂRLĂTESCU (galant)**: Foarte bine... Ai să mai iei o dată masa cu mine.
- ELENA (liniștită)**: Nu pot.
- BĂRLĂTESCU**: De ce?
- ELENA (liniștită, definitiv)**: Fiindcă am mâncat.
- BĂRLĂTESCU (iritat)**: Și ce ai mâncat?
- ELENA**: Ciorbă de roșii...
- BĂRLĂTESCU (grav, ironic)**: Ciorbă de roșii? Cu ce?
- ELENA (serioasă, copil)**: Cu piine.
- BĂRLĂTESCU**: Și pe urmă?
- ELENA (simplu)**: Nimic, piine... Sintem cinci copiii acasă. (Adaugă.) La prinz am mâncat și câte un măr.
- BĂRLĂTESCU**: Ei, lasă că o felioară de paté de foie-gras cu puțin vin rubiniu nu strică. (Arată.) Sau o tartă cu icre?
- ELENA (sfioasă, dar hotărâtă)**: Domnule ministru, nu pot să măninc, fiindcă am mâncat.
- BĂRLĂTESCU (știe el cum să ia femeile)**: Ia ascultă, domnișoară Elena Dumitru. Nu-ți face plăcere să-mi îți puțin de urit la masă?
- ELENA (sfios)**: Ba da.
- BĂRLĂTESCU (tranșant)**: Ei, atunci, așează-te frumos la masă. (Ea, nesigură, se așează strimb, el începe să mănince, exagerând deliciile mesei, ca să-i facă poftă.) Astea sînt icre negre... Ai mâncat vreodată icre negre?
- ELENA (net)**: Nu-mi plac... Am văzut într-o vitrină.
- BĂRLĂTESCU (surizînd)**: A, le-ai văzut într-o vitrină? (Convins.) Sînt foarte gustoase... (După un timp.) Tănase, excelent vinul ăsta, de unde e?
- TĂNASE**: Toată masa am adus-o de la Capșa... A comandat-o d-ra director de cabinet.
- BĂRLĂTESCU (ispitind-o)**: Ia gustă aripioara asta... Să vezi cum e.
- ELENA (simplu)**: Nu pot, fiindcă am mâncat.
- BĂRLĂTESCU**: Dar un pahar de vin rubiniu n-ai să refuzi?
- ELENA (sare de pe scaun speriată)**: Nu beau vin.
- BĂRLĂTESCU**: Nu bei un pahar de vin cu mine? Nu ți-e sete? Pe căldura asta?
- ELENA (îngrozită)**: Vin, nu... (Inștată.) Puțină apă, dacă vreți.
- BĂRLĂTESCU**: Apă? Apă nu e... Nu-i așa, Tănase?
- TĂNASE (șmecher)**: Apă nu avem, domnule ministru.
- BĂRLĂTESCU (concludent)**: Ei vezi? (Prietenos.) Ți-e sete, nu?
- ELENA (răzbită de sete)**: Da.
- BĂRLĂTESCU (gustă)**: N-ai idee cum te reconfortează un pahar de vin de la gheață... De la gheață, înțelegi?
- ELENA (cu gura arsă, cu o sfioasă încăpăținare)**: Vin, nu beau... Puțină apă aș fi vrut.
- BĂRLĂTESCU**: Se cunoaște că sîntem în iulie, e o căldură grozavă... (Bea cu poftă.) E un vin ușor ca o flacără. (Se uită la ea, o vede înghițind în sec.) Încearcă sticla asta. (Arată o sticlă albă.)
- ELENA**: Nu beau vin.
- BĂRLĂTESCU**: Nu e vin. E apă minerală... (Face semn lui Tănase, care o desface.)
- ELENA (bănuitoare, vede jocul gazos)**: Asta nu e șampanie?
- BĂRLĂTESCU**: Nu, e un Appolinaris, bea.
- ELENA (gustă cu teamă, apoi răcorită)**: E rece.
- BĂRLĂTESCU**: N-ai băut șampanie niciodată?
- ELENA**: Nu, dar am văzut. E albă și face spumă.
- BĂRLĂTESCU (trece la ofensivă mai susținută)**: Nu-ți plac eu deloc?
- ELENA (simplu)**: Ba da.. dar...
- BĂRLĂTESCU**: Vino mai aproape, lîngă mine. (Ea stă locului.) Atunci,

viu eu lângă d-ta. (*Vine, ea sare tremurînd de pe locul ei.*)

BĂRLĂTESCU (*iritat*): Ascultă, ce e asta?

ELENA (*nefericită, acum a înțeles*): Domnule ministru, vreau să cobor...

BĂRLĂTESCU (*ironic*): Unde să cobori?

ELENA (*indurerată*): Oriunde.

BĂRLĂTESCU (*practic*): Ai bani de tren să te întorci în București?

ELENA: Pot... fără bani... Călătoresc pe locomotivă. Toți mecanicii și fochiștii mă cunosc.

BĂRLĂTESCU (*incredul*): Pe căldura asta, pe locomotivă? Te faci cositor topit.

ELENA (*simplu*): Da, domnule ministru, lăsați-mă să cobor.

BĂRLĂTESCU: Unde să cobori? Trenul nu mai oprește decît la Ploești. (*Se apropie de ea, încălzit de vin, vrea s-o ia în brațe.*) E mai bine cu mine.

ELENA (*fuge speriată înspre cabine*): Ah. (*A ieșit.*)

TĂNASE (*rizînd, arată cheia, passe-partout-ul*): N-aveți grijă...

BĂRLĂTESCU (*ride, sigur de el*): Așa fug șoarecii în cursă... N-are clenci la ușa, nu-i așa?

TĂNASE: Nu-i deschisă decît cabina fără clenci.

BĂRLĂTESCU (*încercînd să se scuze, dar mulțumit de el însuși*): De, Tănase... N-o să las eu un asemenea boboc de fată pentru alții. Eu am descoperit-o. Nu e decît o biată funcționară, neștiută de nimeni, dar uită-te la ea. (*Fălos.*) Am un ochi la fetișcane...

TĂNASE (*complice, lingușitor*): Văd eu, domnule ministru... Ați dibuit-o dintr-o dată. Domnu' ministru al nostru merge tot la vad vechi...

BĂRLĂTESCU (*încălzit de vin*): Ei, ce? Să i-o las lui? (*Hotărit.*) Nu! Aici sînt de părărea lui Goethe... Ai auzit de Goethe, Tănase?

TĂNASE (*firesc*): Am auzit... Cum să nu aud? Eu cunosc toată lumea care vine la minister.

BĂRLĂTESCU: N-a venit la minister.

TĂNASE (*nedumerit*): Mă mir.

BĂRLĂTESCU: Nu te mai mira... N-a venit la minister, fiindcă a murit acum 100 de ani, dar a scris o

poezioară celebră, care sună cam așa:

Mergeam prin pădure

Așa, hai-hui,

Găsi o floare gingașă

Parfumată... mititică.

S-o rup, se strică,

S-o las, mi-e teamă

Că vine altul și mi-o ridică.

TĂNASE (*înțelept*): Eu zic să n-o lăsați, domnule ministru, că în minister s-o găsi mulți care s-o ridice.

BĂRLĂTESCU: Las-o s-adoarmă. (*Trenul s-a oprit la semafor.*)

ELENA (*apare în prag, nefericită*): Vreau să cobor aci, la Ploești.

BĂRLĂTESCU: Unde? Nu vezi că a plecat din Ploești? (*Trenul pleacă.*)

ELENA (*mai nefericită, căci a văzut că nu se poate închide singură*): Eu cobor, nu mai merg. Rămîn aici. (*Rămîne în salon.*)

Scena 3

ACEIAȘI, CIORAP

(*S-a oprit trenul la Ploești-Vest. Se aud bătăi în ușa vagonului. Tănase s-a dus să vadă cine e.*)

TĂNASE (*se întoarce mirat de tot*): Domnul acela pe care-l așteptați.

BĂRLĂTESCU: (*iritat*): Ce domn?

TĂNASE (*ridică din umeri*): Domnul inginer Ciorap.

BĂRLĂTESCU (*năuc*): Tănase, visezi?

TĂNASE (*nedumerit*): Îi deschid?

BĂRLĂTESCU (*nu pricepe nimic*): Ți s-o fi părut, poate?

TĂNASE (*hotărit*): Nu, e dumnealui... mi-a spus numele să vi-l spun...

BĂRLĂTESCU (*nedumerit și el*): Deschide-i. (*Așteaptă curios.*)

CIORAP (*apare înaintea lui Tănase, care aduce un geamantan. Omul intră, negricios, gras, fără gît, bine îmbrăcat, ras în cap, încurcat și speriat, vrea să spună o vorbă*): Vă rog...

BĂRLĂTESCU (*l-a cercetat din cap pînă în picioare*): N-ai avut nici un accident, nu ești la sanatoriu?

ELENA (*vrea să coboare, a luat mașina de scris, s-a împiedicat de Ciorap, trenul a și plecat*): Ah, a plecat trenul.

CIORAP (*mirat*): N-am avut nici un accident. Cum să fiu la sanatoriu?

BĂRLĂTESCU: Nu mai pricep nimic...

«Ești sigur că n-ai avut nici un accident? N-ai nimic la picior?»

CIORAP: Ce accident să am? (*Joacă din picioare.*)

BĂRLĂTESCU: Soția d-tale a telefonat azi la cabinetul meu că ai avut un accident, că ești rănit grav la picior.

CIORAP (*năuc*): Soția mea este plecată la țară de o săptămână.

BĂRLĂTESCU: Atunci, nu mai pricep nimic. Cine să fi telefonat?

CIORAP (*bănuitor*): Probabil, aceeași persoană care mi-a telefonat și mie că nu mai plecați astă-seară din București... și că să vii luni la minister, la ora 1...

BĂRLĂTESCU (*uimit, intrigat*): Ți s-a telefonat dumitale că eu nu mai plec din București? Și atunci...

CIORAP: Domnule ministru, eu sînt om cu experiență... Mi s-a părut foarte ciudat să nu mai plecați din București... Am crezut întîi că nu vreți să mai călătorim împreună și, scuzăți-mă, am vrut să mă asigur... Dar la minister era închis, căci mi se telefonase prea tîrziu. Într-o oră abia, am dat de persoana care mă putea lămuri.

BĂRLĂTESCU: Ce persoană?

CIORAP: Permiteți-mi să păstrez și eu secretele meseriei... (*Explicînd parțial.*) Am cîțiva oameni ai mei la minister. (*Reia.*) Atunci, am aflat că plecați... totuși. Mi-am spus că datoria mea este să vă găsec neapărat astă-seară. Am pornit imediat cu mașina să ajung trenul. Am un Mercedes de 8 cilindri. La Ploești am sosit cu trei minute înaintea dumneavoastră. Cînd e vorba să ne facem datoria...

BĂRLĂTESCU: Cunoșc patriotismul dumneavoastră... Mi s-a vorbit mult despre el.

CIORAP: În vreme de război, ca acum, cînd soldații noștri cad pe cîmpurile Rusiei, nimeni nu are voie să șovăie... Știam că la 100 km pe oră, noaptea, puteam să-mi frîng gîtul, dar mi-am spus: sîntem în timp de război, și am decis să ajung acceleratul

BĂRLĂTESCU (*mulțumit de întorsătura lucrurilor*): Te rog stai jos, fă-te comod... (*Bea.*) Îmi bat capul să pricep și nu înțeleg ce poate fi la mijloc. Cine să fi telefonat la noi la cabinet și cine ți-a telefonat dumitale că nu mai plec? Foarte ciudat...

CIORAP (*s-a așezat la masă, caută să aleagă pofticios*): Am eu o bănuială. E un concurent al meu care are tot interesul să încurce lucrurile... Care nu se dă înapoi de la nimic, cînd e vorba de afaceri.

BĂRLĂTESCU: Dar cum a putut să afle așa repede?

CIORAP: Îmi permiteți să-mi desfac gulerul? (*La un semn al lui Bărlătescu, își scoate cravata.*) Asta nu mă miră... Are și el oamenii lui în fiecare birou... Plătește bine...

BĂRLĂTESCU (*surprins*): Chiar la cabinetul meu?

CIORAP: Chiar la cabinetul d-voastră... Mai ales acolo.

BĂRLĂTESCU: Nu-mi vine să cred.

CIORAP (*cu competență*): Vă rog să mă credeți.

BĂRLĂTESCU (*cu iz autoritar*): Asta mi se pare extraordinar... Va trebui să aflu neapărat cine a fost... Vom deschide o anchetă.

ELENA (*care privise dintr-un colț, uitată de ei, dar îngrozită de întîmplare, își ia inima în dinți*): Domnule ministru, eu am telefonat d-ului inginer Ciorap să nu mai vie.

BĂRLĂTESCU (*stupefiat, scapă paha-rul din mîină*): Dumneata?

CIORAP (*cu gîtul scurt, incremenit*): Chiar dumneata?

BĂRLĂTESCU (*autoritar*): Domnișoară, te rog, părăsește cîteva minute salonul acesta. (*El așteaptă, în timp ce ea iese cu teamă.*) Ce firmă crezi că reprezintă?

CIORAP (*nedumerit*): Acum, eu știu că se dă o mare luptă pentru a cîștiga personalul biroului. Dar dacă a făcut-o, fata asta trebuie să fi primit mult, mult de tot. Eu i-am oferit o poșetă cu zece mii de lei, numai ca să-mi transcrie mai repede un contract extrem de urgent și m-a refuzat.

BĂRLĂTESCU: N-aș fi crezut-o niciodată așa de îndrăzneată. Trebuie să fi cîștigat o avere...

TĂNASE (*intervine cu un suris de dezgust, superior de tot*): Da' de unde. Îi cunosc și pe ai ei... Sînt niște amărîți care abia o duc de azi pe mîine. Tată-său e un nefericit de cheferist. Locuiesc opt inși într-o odaie și o tindă, tocmai pe Colentina... N-au după ce bea apă... N-o vedeți ce golașă e? Un domn inginer de la o firmă a vrut să-i dea un palton, dar ea nici n-a vrut să audă.

BĂRLĂTESCU (*neuitînd să pozeze*):

Atunci, nu mai pricep nimic.

CIORAP: E ceva cusut pe dedesubt, aici...

TĂNASE (*vulpoi*): Am eu o bănuială, domnule ministru.

BĂRLĂTESCU (*autoritar*): Ce bănuială? Zi-i...

TĂNASE (*lui Ciorap*): Am mirosit eu ceva, că tocmai am avut treabă în cabinetul domnului ministru.

BĂRLĂTESCU: Spune odată!

TĂNASE (*explicînd șiret*): Păi, d-voastră ați dat ordin ca să vie numai domnișoara în tren cu d-voastră... Nu?... Că așa am auzit și eu...

BĂRLĂTESCU: Ei și...

TĂNASE (*suride cu țîlc, șiret*): Numai d-voastră și domnișoara...

BĂRLĂTESCU: Ei, și dacă am dat ordin?

TĂNASE (*șmecher*): De, nu vă supărați... d-voastră sînteți bărbat arătos, în puterea vîrstei... Ce și-o fi zis biata fată? Am prins norocul de picior...

BĂRLĂTESCU (*zăpăcit*): Crezi asta? (*Neîncrezător.*) N-ar părea.

TĂNASE: Ei, cite n-ar fi vrut să fie în locul ei... Vreo cîteva de la birou se înverziseră de ciudă cînd au auzit...

BĂRLĂTESCU (*măgulit*): Ce tot spui, Tănase? (*Șovăind.*) N-ai văzut că adineauri nici nu vrea să stea cu mine la masă?

TĂNASE (*știe el*): Ei, mofturi de fată mare, care vrea și nu vrea... Nu cunoașteți muierile. Eu le-am păscut vreo treizeci de ani. (*Efect de mustață.*) Sînt om bătrîn, da' tot își mai bagă cîte o cucoană de astea parfumate, umărul gol sub mustața mea, cînd mă roagă să-i scot mai repede o hirtie de pe la serviciu... Vă spun eu, fata a vrut să rămînă singură cu dumneavoastră.

BĂRLĂTESCU (*pe gînduri, grozav de măgulit*): Crezi asta?

CIORAP (*lingușitor*): Felicitările mele, domnule ministru, felicitările mele. (*Își freacă degetele de cunoscător.*) Frumușică fetița.

BĂRLĂTESCU (*hotărît*): Nu te supăra, treci cîteva clipe dincolo. Tănase, poftește pe domnișoara aci. (*Ciorap își ia o sticlă și un pahar cu el.*)

BĂRLĂTESCU (*după ce Tănase a ieșit și el, discret, către fată, judecînd-o cu un fel de severitate*): Așadar, d-ta ai telefonat d-lui Ciorap, spunîndu-i din partea mea să nu mai vie?

ELENA (*tace*).

BĂRLĂTESCU (*sever oarecum*): Aștept să-mi răspunzi, domnișoară... (*Așteaptă iar.*) Îți repet întrebarea. Așadar, d-ta ai telefonat d-lui Ciorap, spunîndu-i că nu mai plec astă-seară?

ELENA (*în șoptă*): Eu.

BĂRLĂTESCU (*triumfînd secret, convins de avantajele lui bărbătești, gata să primească o mărturisire de dragoste ținută secret*): Aș putea să știu și eu de ce ai făcut asta? De ce ai făcut un asemenea act de indisciplină și fraudă în serviciu?

ELENA (*izbucînd copilăroasă*): Pentru că acest om este un afacerist, un escroc, și d-voastră nu trebuie să lucrați cu el... E un om compromițător.

BĂRLĂTESCU (*sever, dar încîntat*): Și d-ta nu vrei ca eu să mă compromit cu un asemenea om? Nu?

ELENA (*îndurerată*): Domnule ministru, orice afacere propusă de acest om ministerului este o afacere murdară... S-au transcris în biroul nostru pînă acum 7—8 contracte ale lui cu ministerul, și fiecare contract a luat o bucată de piine de la gura micilor funcționari și a muncitorilor de la Căile Ferate.

BĂRLĂTESCU: D-ta ești un copil... Nu poți să-ți dai seamă. Te iei după zvonuri de gazete...

ELENA: Nu e zvon... Am transcris și eu asemenea contracte... Le-am plătit și eu, și ai mei, și toți cei din jurul meu... jafurile nerușinate ale acestui om.

BĂRLĂTESCU (*neîncrezător*): Ce ai transcris d-ta? Cum poți să vorbești așa?

ELENA: Uite, astă-iarnă... El a făcut un contract cu ministerul, ca să livreze trei sute de mii de insigne, că, pretindea expunerea ministrului, insignele trebuie să fie uniforme și trebuie cumpărate de la o singură firmă. Fiecărui funcționar i s-au reținut 30 de lei din leafă.

BĂRLĂTESCU: Dar poate că era necesar ca la insignele să nu mai fie diferite unele de altele?

ELENA: Erau exact la fel... Ce greutate să imiți un model de insignă? Era o minciună nerușinată, ca să se fure fiecărui funcționar și muncitor, 30 de lei.

BĂRLĂTESCU (*nu i se pare serios reproșul*): Și pe urmă, drept să-ți spun, o sumă de 30 de lei nu mi se pare prea mare... Orice funcționar și muncitor poate plăti, fără să se resimtă, 30 de lei.

ELENA (*incurcată, palidă*): Domnule ministru, uitați poșeta mea. (*I-o întinde încet.*) Nu am înăuntru nici un ban. (*Înghetată.*) Nu am avut 5 lei, ca să pot veni la gară de la capătul șoselei Colentina.

BĂRLĂTESCU (*impresionat adînc, uimit*): Ai venit pe jos? Cum ai putut să faci atîta drum pe jos?

ELENA (*liniștit îndurerată*): În casă la noi nimeni nu mai merge cu tramvaiul, luna asta. (*Explică de ce.*) A răsturnat sora-mea mai mică lampa... Că avem lampă cu gaz. N-aveam acasă nici un ban. S-a împrumutat mama prin vecini, dar socotelile noastre sînt așa că nu ne rămîne nici un ban din leafă. Dimpotrivă, datoria se adună de la o lună la alta. Astă-iarnă, pe viscolul acela, am mers pe jos și eu și tata, ca să putem plăti insigna. (*Ca o dureroasă concluzie.*) Tocmai eu care copiasem contractul, m-am sculat, de pe urma lui, la 5 dimineața, ca să pot răzbate prin nămeții de zăpadă la slujbă. Și tata la fel.

BĂRLĂTESCU (*uimit*): Cum e cu puțință asta?

ELENA: E cu puțință, fiindcă există oameni răi și lacomi, care nu se mulțumesc cu ceea ce li se cuvine în viață.

BĂRLĂTESCU: Ei bine, asemenea lucruri mă revoltă. Funcționarii și muncitorii ar trebui plătiți așa ca să le ajungă leafa și să poată trăi după nevoile lor.

ELENA (*simplu*): Sînteți ministru, d-voastră puteți face asta.

BĂRLĂTESCU (*iși dă seama*): Nu pot face nimic. Nu pot face ce vreau eu. Sîntem toți prinși ca într-o rețea...

ELENA: De ce nu schimbați acest sistem?

BĂRLĂTESCU (*dezarmat*): Nu se mai poate. (*Explică.*) Eu eram un sim-

plu inginer. M-au dat afară din slujbă. Am făcut politică și am ajuns ministru. (*Caută altă explicație.*) La regiment, puștile se așează pe un rastel — așa se numește, rastel, una lîngă alta, cînd soldații sînt în curte la repaus. Dacă unul dintre ei a pierdut dopul de la armă, vine mai devreme și îl ia pe al vecinului. Dacă acesta vine la timp, ia și el dopul de la altă armă. Ultimul este pedepsit pentru că nu mai are de la cine să ia dopul lipsă, și plătește el paguba stabilită. În regimul acesta, viața este o luptă de zi și de noapte. Noaptea, mai ales, se dau pe furii loviturile.

ELENA (*simplu*): De ce nu-l schimbați, de ce să plătim noi totdeauna? Numai noi?

BĂRLĂTESCU (*ministru din el, cu înfeles*): Dumneata ai putea fi dintre cei care nu plătesc...

ELENA: Ar trebui deci să iau de la vecin, ceea ce mi s-a furat mie și alor mei, nu? Și dacă nu pot?

BĂRLĂTESCU (*net*): Atunci trebuie să robești la alții... Asta este... și nimeni nu poate face nimic. E cîteodată nevoie să știi să repari chiar și roata norocului.

ELENA (*amar*): Să repari roata norocului... (*Izbucește îndirjită.*) Domnule ministru, acest om, Ciopar acesta, este cunoscut ca un afacarist... E un om compromițător... Feriți-vă de el...

BĂRLĂTESCU (*iar măgulit*): Da? Și ți-e teamă să nu mă compromită și pe mine?

ELENA (*pe care, de altfel, persoana lui nu o interesează*): Domnule ministru, ferți-vă.

BĂRLĂTESCU (*ca s-o ducă la măr-turisire, tandru*): Și de ce ți-ar părea rău să mă compromit eu? (*Ii ia umerii cu tandrețe.*) Spune-mi...

ELENA (*se degajează, însă foarte ușor*): Trebuie să vă feriți.

BĂRLĂTESCU: N-avea nici o grijă... Sînt un om de inimă și cînstit... Nu mă poate compromite nimeni...

ELENA: Poate că sînteți un om de inimă, însă un om cînstit, iertați-mă, nu sînteți. Altfel, ați lupta ca asemenea lucruri să nu fie cu puțință...

BĂRLĂTESCU (*cu simpatie*): Fiindcă îndrăznești să-mi spui asemenea lucruri, trebuie să te pedepsesc. (*Vrea s-o sărute, ea s-a smucit serioasă și a fugit într-un colț.*)

ELENA (palidă): Nu... nu...
BĂRLĂTESCU (cu speranță): Ai să zici da, când ai să vezi că am inimă bună.
ELENA: Un unchi al meu spune că nu se poate face nimic doar cu inimile bune.
BĂRLĂTESCU: Vom vedea noi asta... (Se duce la ușă.) Ia poftim, d-le Ciorap. (Către ea) Du-te și te odihnește. Tănase, deschide-i altă cabină.
ELENA (neîncrezătoare, pornește totuși și iese): Altă cabină...

Scena 5

BĂRLĂTESCU, CIORAP

CIORAP (apare cu o vestă de casă care-l face caraghios): Scuzăți-mă, mi-am scos haina... că nu mai pot de căldură.

BĂRLĂTESCU (amabil): Nu-i nimic, nu-i nimic, d-le Ciorap... Fă-te comod, cum vrei...

CIORAP: Pentru mine, vara e totdeauna o nenorocire. (Se șterge de nădușeală.) Aveți, vă rog, un pahar de apă?

BĂRLĂTESCU: Ce vrei, iulie... Și seceță... Șampanie frapată? (Li toarnă.) Ia, te rog, loc în fotoliul ăsta. Poate că n-ai avut timp să iei masa... Găsești câte ceva pregătit de directorul meu de cabinet...

CIORAP (cu ochi pofticioși): Paté, icre negre, pui rece... Merg strașnic cu șampania frapată... (Începe să mănânce lacom.) Drept să vă spun, am groază de călătorii, vara cu trenul. Sînt teribil de obosit. Mergi ore întregi, incomod, suflat ca într-o cutie, care pleacă fără să întrebe de ești gata, se oprește cînd vrea ea, chiar dacă ție ți se face rău de căldură și oboseală. Ei, altfel e în mașină. Pleci cînd vrei. Dacă ai obosit, oprești în drum, la un restaurant, și te răcorești, pleci iar cînd vrei. (Iar se șterge de nădușeală.) Bună șampanie. (Se uită la sticlă.) Mumm. Bănuiam.

BĂRLĂTESCU: Recolta din 1936... E extraordinară.

CIORAP (bea): Uite, iar s-a oprit trenul ăsta. Sînt foarte enervante opririle...

BĂRLĂTESCU: Uită-le, gîndește-te la altceva.

CIORAP (încurcat): Vă mărturisesc sincer însă că mai e ceva. (Șovăie, apoi spune confidențial.) Înainte de

a mă urca, am văzut că vagonul acesta este primul vagon după vagonul de bagaje... M-am uitat dinadins.

BĂRLĂTESCU (bind cu poftă): Și ce importanță are?

CIORAP (rușinat): Mi-e o teribilă frică de ciocniri...

BĂRLĂTESCU: Cui nu-i e frică? Poți să știi ce aduce ceasul?

CIORAP: De aceea prefer ca vagonul să fie mai la mijlocul trenului (Explică.) Primele vagoane sînt întotdeauna sfărîmate.

BĂRLĂTESCU: N-avea nici o grijă. Mecanicii sînt foarte atenți. Stau aproape tot timpul călătoriei, cu capul afară, privind neîncetat, înainte, pe linie, să vadă semnalele cantonierilor... semafoarele...

CIORAP: Și dacă mecanicul obosește... noaptea, așa, privind înainte?

BĂRLĂTESCU (vag, stupid): Nu obosește că e obișnuit.

CIORAP (cu ale lui): Dacă are o clipă de neatenție și nu vede un semnal?

BĂRLĂTESCU (sigur, autoritar): Cum să nu vadă semnalele?... El nu-și dă seamă ce catastrofă ar fi?

CIORAP (se șterge de nădușeală): Se zice că stau pe mașina încinsă cîte 12 ore. Mai ales acum, vara. Mă îngrozesc cînd mă gîndesc că în mîna unui singur om stau 400—500 de vieți omenești... (Nu mai poate de căldură.) Și stă lingă vatra aia cu jărătic... acum (Se șterge de nădușeală.)

BĂRLĂTESCU: De aia sînt și bine plătiți mecanicii.

CIORAP (mîncînd cu poftă): Șoferul meu are o leafă de profesor universitar, plus bacșișurile. (Se sufocă, se șterge.)

BĂRLĂTESCU: Și cu el în mașină nu ți-e frică? Nu călătorești și noaptea cu mașina?

CIORAP (surîzînd): E cu totul altceva... Șoferul meu, mi l-am ales singur. Cînd e vorba să plecăm noaptea, îl las ziua să se odihnească și umblu cu altul. Dacă simte că e obosit, spune, și ne oprim... Pe urmă, am o mașină de 8 cilindri, care face praf orice întîlnește, fără ca să se sinchisească prea mult. Acum un an, șoferul era singur și era grăbit, a lovit un copac la șosea și l-a retezat pur și simplu —

un copac gros ca un om —, fără ca mașina să aibă altă pagubă decât bara din față... Mergea cu 80 pe oră. (Știe ce spune.) Geamurile sînt incasabile.

BĂRLĂTESCU: Vă felicit pentru grija deosebită ce o aveți pentru prețioasa d-voastră persoană.

CIORAP (își cunoaște dreptul lui): Cînd muncești cît muncesc eu, ai — nu-i așa? — dreptul să călătorești fără grijă... Măcar atît. (Bea cu poftă.) Cum pot călători unii oameni cu trenul în fiecare săptămînă, nu pricep. (Se șterge.)

BĂRLĂTESCU: Muncești mult, domnule Ciorap?

CIORAP: Zi și noapte...

BĂRLĂTESCU (uimit): Zi și noapte?

CIORAP: Socotiți numai ziua mea de azi — 19 iulie 1943. M-am sculat de la 6 dimineața și după ce m-am îmbrăcat, am urmărit bursa la radio: Londra, Paris, New York, că am niște bani peste hotare. Am fugit pînă aproape de Copăceni, fiindcă am început acolo, la o fermă a mea, asanarea unei bălți, ca s-o fac iaz de pește. Vreau să controlez eu însumi numărul muncitorilor și dacă se lucrează așa cum am hotărît. Nu-mi place să mă prostescă nimeni. La 8 fără un sfert am fost la judecătorie la Negru, ca să iau termen pentru niște procese de evacuare.

BĂRLĂTESCU: Ce evacuare?

CIORAP: Am într-un bloc al meu niște protejați ai legii chirilor, care-și bat joc de munca mea. E un medic care cîștigă nu știu cît și vrea să rămînă cu contract în prelungire. (Șmecher.) L-am prins cu niște modificări de zid la o cameră și cred că o să scap de el.

BĂRLĂTESCU: Dumneata personal mergi la judecătorie? De ce nu lași avocatul, d-ta care poți plăti un avocat mare?

CIORAP (s-a încălzit, lăudîndu-se): Nici un avocat nu cunoaște chestiile mai bine ca mine. Dau zece înainte ăluui mai cu carte dintre ei. Eu cunosc legile mai bine ca un consilier de Curte. Am avut atîtea procese... Și pot să zic că mi le-am cîștigat singur. Așa sînt eu... Înaintea unui proces nu pot dormi noaptea întregă.

BĂRLĂTESCU: Zi, și te pricepi ca un avocat, fără să fii?

CIORAP: Da, uite, toată lumea îmi zice inginer. Ei bine, am să vă

spun un secret. Nu sînt nici inginer. (Ridică din umeri.) Ca să vedeți. Ei, cum spuneam, pe la 10 am fost la Bursă pe Doamnei, am avut treabă la două ministere. Fac orice treabă cu mîna mea. Înainte de culcare, bucătăreasa îmi dă socoteala la centimă.

BĂRLĂTESCU: De ce nu-ți iei un ajutor, un om de încredere, ce nevoie ai să faci totul de mîna dumitale?

CIORAP: Nu pot găsi nici un om de încredere. Toți sînt leneși și lășători. Uite, am un frate...

BĂRLĂTESCU: Îl cunosc de la Capșa.

CIORAP: Ei, am vrut să mă bizui pe el... Să-l fac om. Nu e în stare de nimic decât să mă stoarcă de bani, pînă m-oi supăra într-o zi. Dacă-l trimit la judecătorie, se scoală tîrziu și pierde termenul. Oriunde îl trimit, face lucru de mîntuială. Ei, viața e prea grea pentru niște oameni atît de neserioși. (Se șterge.) Greu e în vagon, domnule ministru.

BĂRLĂTESCU: Îl văd de altfel elegant, bine dispus.

CIORAP: Ei, domnule ministru, averea nu se face cu eleganța, ci cu grijă și cu stăruință de zi și noapte. El era la telefon cînd i s-a spus că nu mai plecați astă-seară. Dacă eram eu, nu mergea să mă păcălească cineva... Dar uite că tot am venit. Mi-am spus că e o datorie pentru mine — acum în timp de război să vă ajut pe d-voastră, care nu cunoașteți poate prea bine resorturile pe aci, ca interimar.

BĂRLĂTESCU: Mărturisesc că nu prea le cunosc. Dar deși au vrut să-mi dea interimatul Justiției, că și Alidescu pleacă în concediu, tot în iulie, am ținut să-i țin locul luna asta la Comunicații lui Slejanu, tocmai fiindcă mi s-a părut mai interesant. Și pe urmă, Slejanu merge și la niște congrese, stă vreo două luni.

CIORAP: Ce să faceți în Justiție? Aci e un cîmp mult mai vast de acțiune, cînd e vorba de un mare patriot ca d-voastră. Ar trebui chiar să rămîneți aci... Ce e aia, ministru de stat fără portofoliu? Să rămîneți aci... Să adunați în jurul d-voastră pe iubitorii de țară. Sînt enorm de multe de făcut la Comunicații.

- (Credeți pe un pod, se sperie rău.)
 Credeți că stă cu capul afară și se uită înaintea pe linie? (*Explică lui Bărlătescu, care nu pricepe...*) Mecanicul...
- BĂRLĂTESCU**: Da... (*Reia.*) Uite. Sînt foarte, foarte bucuros să ascult propunerile unor oameni pricepuți, iubitori de țară ca d-voastră, fiindcă, drept să vă spun, am auzit foarte multe despre d-voastră.
- CIORAP**: Doi oameni care-și iubesc țara trebuie să se înțeleagă, domnule ministru...
- BĂRLĂTESCU**: Desigur, altfel văd doi inși în loc de unul...
- CIORAP**: Mai ales acum cînd armata noastră și bravii noștri aliați germani luptă la Stalingrad.
- BĂRLĂTESCU** (*incurcat*): Au luptat acolo anul trecut, acum s-au mai retras ceva. Se luptă pe Nipru.
- CIORAP** (*suav*): La Stalingrad sau pe Nipru... totuna e...
- BĂRLĂTESCU** (*uimit*): Cum? (*Bea șampanie.*) Dar, în sfîrșit... Vorbeai de propuneri. (*Așteaptă interesat.*)
- CIORAP**: Uite, domnule ministru, un exemplu. Ați umblat pe șoselele noastre acum... în acest an 1943, nu-i așa?... E o nenorocire pentru un automobilist.
- BĂRLĂTESCU**: Sînt nepietruite, sînt pline de gropi.
- CIORAP**: Asta nu-i nimic... Dar ați văzut pe ele indicații kilometrice? Nimeni nu se gîndește la asta! Vin automobilisții străini... Ei sînt obișnuiți să știe în orice clipă cîți kilometri mai au de parcurs pe un drum...
- BĂRLĂTESCU**: Da... desigur... în privința asta, șoselele străine sînt extraordinare.
- CIORAP**: Întocmai... Or, avem tot interesul să-i atragem la noi cît mai mult pe turiștii străini... Nu-i așa?
- BĂRLĂTESCU**: Ai dreptate, domnule Ciorap... Ar trebui să punem din nou pe toate șoselele noastre, pietre vizibile cu indicații precise, din kilometru în kilometru.
- CIORAP** (*încălzit de tot*): Domnule ministru, pentru ca-ntr-adevăr să arătăm că sîntem un stat civilizată, eu socot că ar fi mai bine să punem aceste pietre, frumos lucrate, înalte de un metru fiecare, cu toate indicațiile pe ele... din sută în sută de metri...
- BĂRLĂTESCU** (*surprins*): Cum? Vrei să spui că e bine să indicăm fiecare sută de metri printr-o piatră...
- „kilometrică“, să zicem? Ar fi poate mai potrivit să zicem piatră hectometrică.
- CIORAP** (*generos*): Nu ar avea importanță cum i-ar zice, dar gîndiți-vă ce impresie ar face automobilistului străin asemenea pietre frumos lucrate, măcar pe șoselele principale.
- BĂRLĂTESCU** (*calculează, oarecum în gînd*): Zece mii de kilometri înmulțit cu 10... O sută de mii de borne. (*Apoi, către Ciorap*) Cît ar costa?
- CIORAP** (*cu tilc*): Rămîne de discutat... Vă pot prezenta un deviz.
- BĂRLĂTESCU** (*direct*): Aveți cumva o carieră de piatră, domnule Ciorap?
- CIORAP** (*incurcat*): Da... da...
- BĂRLĂTESCU** (*iar în gînd, dar în parte vorbit*): O sută de mii de borne. (*Apoi către Ciorap*) Interesantă propunere, să mă mai gîndesc, domnule Ciorap...
- CIORAP**: Pe cînd mi-ați putea da răspunsul?
- BĂRLĂTESCU** (*diplomatic, cu rezervă*): Să mă mai gîndesc. (*Îi explică.*) Uite, eu acum mă duc să mă mai odihnesc două zile, în vechea noastră casă pîrintească de dincolo de Brașov...
- CIORAP**: A, da...
- BĂRLĂTESCU** (*afectat și distins*): E o căsuță bătrînească, liniștită, făcută de tatăl meu. Acolo am să mă gîndesc. (*Cu intenție.*) În voie...
- CIORAP** (*trecînd ușor la atac*): Domnule ministru, d-voastră aveți nevoie să vă gîndiți într-o locuință modernă, confortabilă... Mi-ar face mare plăcere dacă ați accepta invitația mea... Am o vilă plăcută la Poiana Țapului... V-ați putea gîndi admirabil acolo.
- BĂRLĂTESCU** (*sincer*): E mare?
- CIORAP**: Sufagerie-hol, bucătărie și dependințe, jos... Trei camere de dormit, camera de baie, terasă, sus.
- BĂRLĂTESCU**: Mărturisesc că mă ispitește foarte mult invitația d-voastră... Totuși, mi-e greu să accept... Știi, mă simt întotdeauna prost într-o casă străină.
- CIORAP** (*grăbit*): A, vă înțeleg domnule ministru, dar eu am vrut să vă spun că trebuie să vă simțiți ca la d-voastră acasă... (*Cu tilc.*) Ați fi chiar la d-voastră acasă...
- BĂRLĂTESCU** (*lămurit acum*): A, da... așa da...

CIORAP (*bea gînditor*; *după ce a băut, scoate tabachera de piele*): Domnule ministru, aş mai avea o propunere de făcut, de cel mai mare interes pentru ţara noastră... (*li oferă o ţigară de foi.*)

BĂRLĂTESCU (*luînd ţigara de la Ciorap, care nu fumează*): Spune, te rog.

CIORAP (*şi-a adunat o clipă ideile*): Altă mare dificultate pe care o cunoaşte circulaţia pe şoselele noastre este anarhia căruţelor ţărăneşti. Acestea nu ţin dreapta niciodată, traversează în dezordine!

BĂRLĂTESCU (*convins uşor*): Da, mda...

CIORAP: Țăranii fac asta fiindcă nu se ştiu supravegheaţi. Nu poţi să-i arestezi cu căruţă cu tot, în grup.

BĂRLĂTESCU: Şi ce propuneţi?

CIORAP: Altfel ar fi dacă căruţa ţărănească ar purta pe ea o tăbliţă de metal, cu cifra judeţului şi un număr de ordine...

BĂRLĂTESCU (*a înţeles*): Ca automobilele, vrei să spui?

CIORAP: Întocmai... Tăbliţele — uni-forme — ar fi furnizate fireşte de minister, contra unui preţ convenabil.

BĂRLĂTESCU (*cu înţeles*): Aţi putea furniza aceste tăbliţe?

CIORAP (*modest*): Aş considera pentru mine ca o datorie de bun român să fac tot posibilul să le furnizez eu, mai ales acum în vreme de război... cînd metalul se găseşte greu...

BĂRLĂTESCU (*evaluînd în gînd afacerea*): Să mă mai gîndesc, să mă mai gîndesc, domnule Ciorap.

CIORAP (*precis, moale*): Aţi prefera... cumva să vă gîndiţi într-o vilă ceva mai mare decît cea de la Poiana Țapului, pe care o am la Buşteni?

BĂRLĂTESCU (*cu interes*): Ce fel de vilă?

CIORAP: Pe Zamora... Hol, dependenţe şi un dormitor cu baie, jos, alte opt camere de dormit, cu baie, sus, plus un apartament mansardat.

BĂRLĂTESCU (*parcă ar fi luat o hotărîre bruscă*): Propunerea d-voastră îmi suride... Se cunoaşte că vă preocupă nespul de mult interesele Țării Romîneşti. E o plăcere să vă asculte cineva. (*Întoarce capul, aşteptînd.*) Mai aveţi vreo altă propunere... tot așa de interes general, domnule Ciorap? (*Şi aci, gest ne-*

răbdător.) Ceva mai rapid, ca să zic așa...

CIORAP: Aveţi dreptate... Dar de ce să rămîneţi numai interimar la Căile Ferate, domnule ministru?... Ar trebui să stăruiţi să rămîneţi definitiv... şi după ce titularul îşi termină concediul... Aţi putea lucra pe îndelete spre binele Patriei... În orice caz, dacă vă interesează o propunere rapidă... este ceva care s-ar putea realiza aproape pe loc... (*Iar se sufocă de căldură.*) E o căldură... De mult nu a fost un iulie ca ăsta... (*Bea.*)

BĂRLĂTESCU (*se justifică*): Aş vrea să fac ceva pentru ţară, chiar în scurtul răstimp cît sînt interimar.

CIORAP (*arată că l-a înţeles*): Ei bine, este ceva care mi s-a părut totdeauna ruşinos la noi.

BĂRLĂTESCU (*nerăbdător puţin*): Da.

CIORAP: Aţi văzut, o bună parte din populaţia noastră ignorează acest frumos produs al civilizaţiei, care este batista. Două degete aplicate pe nas şi o hîriitură înlocuiesc la noi batista. Impresia este detestabilă, nu vă supăraţi, domnule ministru, mai ales atunci cînd este vorba de funcţionari şi chiar de muncitori ai statului.

BĂRLĂTESCU: Mărturisesc că nu m-am gîndit la asta.

CIORAP: Domnule ministru, puteţi veni cu o măsură revoluţionară. Toţi funcţionarii şi toţi...

BĂRLĂTESCU: Sînt şi unii funcţionari care au batiste.

CIORAP: N-are importanţă... Toţi funcţionarii şi toţi muncitorii, care ţin de resortul d-voastră, să fie obligaţi să cumpere cîte o duzină de batiste...

BĂRLĂTESCU (*pipăind*): Din cormerţ?

CIORAP (*o, nu*): Staţi, nu orice batiste. (*Precizează.*) Batistele pe care le va furniza ministerul. Nu, nu orice fel de batiste. Vor fi de format obişnuit, dar vor avea imprimate pe ele, în colţ, cîte o locomotivă şi deviza: „Datoria înainte de toate”. Ce ziceţi? (*Aşteaptă.*)

BĂRLĂTESCU (*cucerit*): Numai unui om care-şi iubeşte ţara cu adevărat, îi poate trece prin cap o asemenea idee.

CIORAP (mîndru): Gîndiți-vă... ne civilizăm. Fiecare funcționar sau muncitor de la C.F.R. sau de la serviciile anexe etc., cînd va scoate batișta să-și sufle nasul, ea îl va anunța fără greș: „Datoria înaintea de toate“.

BĂRLĂTESCU: Mărturisesc că propunerea mi se pare cu adevărat utilă.

CIORAP (se curăță de niște scame imaginare): Atunci, în două zile chestiunea e terminată.

BĂRLĂTESCU (cu tilc): Să mă mai gîndesc... (Pe muchie.) D-ta vei furniza ministerului batiștele?

CIORAP (cu mofturi): Da, eu... Ministerul nu bagă nici un ban. Se vor opri, firește, din leafă. Un fleac acolo, pe lună...

BĂRLĂTESCU (cu gravitate): Să mă mai gîndesc... Să mă mai gîndesc, domnule Ciorap. E vorba de interesele statului. Am oarecare răspundere. Să mă mai gîndesc...

CIORAP: Vă stă la dispoziție vila de la Poiana Țapului.

BĂRLĂTESCU (acuză lovitura, pe urmă cu dulceață): Să-ți spun ceva, domnule Ciorap... Aș prefera să mă gîndesc în vila de la Bușteni.

CIORAP (încurcat): Da, desigur... Nu-mai să vedeți. E în joc și volumul realizării. În sfîrșit, cum să vă spun? În vila de la Bușteni aș fi vrut să vă gîndiți măcar la încă o propunere din cele două pe care vi le-am făcut mai sus.

BĂRLĂTESCU (cu importanță în gest): Să vedem... Să vedem... Zici că vila are o terasă mare...? Vila de la Bușteni, bineînțeles.

CIORAP: O terasă mare la etaj, iar la parter un hol de zece metri, cu un perete întreg de sticlă groasă ca de vitrine... Se vede întreg lanțul Bucegilor: de la Furnica pînă la Caraiman.

BĂRLĂTESCU (gîndind proporțiile vilei): De la Furnica pînă la Caraiman... (S-a decis.) ...Uite ce e... Am putea merge chiar astă seară acolo?

CIORAP: De ce nu? Vila e oricînd gata să primească musafiri... Am o îngrijitoare cu soțul ei, acolo. Totul e pregătit pentru sosiri la orice oră.

BĂRLĂTESCU: Cred că am trecut de Comarnic. Dau ordin să ne lase vagonul la Bușteni.

Scena 6

(Se aude un zgomot puternic, ca de prăbușire. Aceiași, apoi Elena. Se face dintr-o dată întuneric. Geamuri sparte, măsuțe și obiecte răsturnate. O secundă de liniște, apoi strigăte de-afară...)

CIORAP (apare pe brînci, luminînd cu o brichetă, salonul cu mobila răsturnată, se tirăște ca o rimă nenorocită, distrus, pe lîngă ușa): ...Apă... apă...

ELENA (apare îmbrăcată, căci în clipa accidentului nu dormea de grijă, aleargă încercînd să-i dea apă, dar...): S-au răsturnat sticlele.

CIORAP (mereu pe jos): Apă... apă...

BĂRLĂTESCU (apare strîmb, cu o brichetă aprinsă): Tănase... Tănase... Ce a fost?

TĂNASE (dezmeticîndu-se): Apoi eu zic că ne-am ciocnităra.

ELENA: Mi se pare că domnul Ciorap e rănit grav...

BĂRLĂTESCU (încă speriat): Tănase, coboară și vezi ce a fost... Să vie aici mecanicul... Cineva... (Vine spre Ciorap și întrebă pe Elena.) Unde e rănit? (Amîndoi îl cercetează, îi mișcă brațele, picioarele.) Nu pare să aibă nimic. Domnule Ciorap, ce ai?

CIORAP (pierdut): Apă... apă!

ELENA (vede o sticlă răsturnată): Mai e puțină apă în asta... (Îi dă și el bea.)

BĂRLĂTESCU (îngrijorat): Unde ești rănit? Te doare ceva?

CIORAP (bea cu nădejde): N-am nimic... (Răsuflă ușurat.)

ELENA: A căzut de spaimă...

TĂNASE (venînd de-afară): N-a fost nimic, dar era cît pe-aci să ciocnim un tren de marfă...

BĂRLĂTESCU: Dar ce, mecanicul e chior? E nebun?

TĂNASE: Are mîinile arse... A frînat pe loc, dintr-o dată. E aci jos...

CIORAP (se pipăie): Nu-mi vine să cred că am scăpat cu viață... (Se șterge... alb la față.)

BĂRLĂTESCU (lui Tănase): Adu-l aici...

CIORAP (încă năuc): Mă miram eu să scăpăm în noaptea asta fără o ciocnire...

BĂRLĂTESCU: N-a fost nimic... O frînare bruscă... Am avut cu toții noroc.

Aceiași, LUNGU

LUNGU (*om cam de 50—55 de ani, intră după Tănase*): Domnule ministru, nu sînt de vină. (*Are mîinile legate în cirpe, e negru de fum, tras la față, speriat și el.*)

BĂRLĂTESCU: Nemernicilor... Asasinilor... (*Îl ia de piept.*) Ce s-a întîmplat?

LUNGU (*nenorocit*): Am ajuns din urmă un tren cu muniții...

CIORAP (*înjunghiat*): Un tren cu muniții?

LUNGU: Se vede că în stația trecută a fost un semnal de oprire... Nu știi... Nu l-am văzut... Sînt vremuri de război... Trenurile de muniții trec înaintea oricărui tren. Sînt prea multe semnalizări.

BĂRLĂTESCU: Dar unde ți-era capul?... Așa îți faci datoria, nemernicule? De ce ai frînat atît de brusc? De ce n-ai văzut trenul din față?

LUNGU: Nu se putea vedea. Mi-a apărut la 10 metri, de după deal, la o cotitură... Abia am putut frîna... cu toată puterea... A sărit gerateiul. Mi-am ars mîinile...

BĂRLĂTESCU: Te gîndești la mîinile tale?... Dar la sutele de oameni care erau cît pe aci să moară, nu te gîndești? Asasinule. (*Către Tănase*) Să fie arestat imediat... Îl zvîrlim afară din slujbă și îl dăm și în judecată. Asta e atentat... în vreme de război...

LUNGU: Domnule ministru... N-a fost nici o ciocnire... Am frînat la timp... De ce să mă dați în judecată?

BĂRLĂTESCU: Dar geamurile astea sparte? Dar masa asta răsturnată? Lucrurile astea risipite pe jos? (*A-rătîndu-l pe Ciorap.*) D-ta îți dai seamă prin ce momente de groază apocaliptică au trecut călătorii? (*Îl arată pe Ciorap.*) Uite-te...

LUNGU: Domnule ministru... dacă ei ar fi fost în locul meu, în clipele acelea...

BĂRLĂTESCU: Tacă-ți gura, ticăloșule... Vrei să ne vezi pe toți în locul tău... Te dau afară... (*Sonor.*) Treci peste semnalele de oprire... Dormi pe locomotivă...

LUNGU: Domnule ministru... n-am dormit... sînt sleit de oboseală... Am venit la depou azi la 8 seara după douăzeci și patru de ore de serviciu, pe linia de bază, Timișoara... S-a îm-

bolnăvit mecanicivul acceleratului de Cluj, 503, și mi-au dat ordin să mă urc pe mașină imediat... Copilul meu cel mic era bolnav greu cînd am sosit acasă... Nu mi-au lăsat nici o jumătate de oră, cît să alerg la un doctor... Uitați în ce hal am venit în cursă. Sînt eu însumi bolnav... Nimeni nu se gîndește la noi... Se poartă cu noi cum s-ar purta cu vietele... și mai rău.

BĂRLĂTESCU: Să nu îndrăznești... Ușiți cu cine vorbești? Leneșilor... Inconștienților... S-a isprăvit cu tine... Ești dat afară... Ești dat afară...

LUNGU (*îngrozit*): Domnule ministru, mă nenorociți. Am șase copii.

BĂRLĂTESCU: Eu te-am pus să faci copii? Vrei să ți-i întrețină statul? Cînd nici nu-ți faci datoria?

LUNGU: Rămîn toți pe drumuri... Sînt de 29 de ani la Căile Ferate... Anul acesta urma să ies la pensie... Nu se poate să mă dați afară.

CIORAP (*prăpădit, adunîndu-se de pe jos*): Domnule ministru... dacă ar fi avut o batistă imprimată... „Datoria înainte de toate“... (*Clatină din cap amărit.*)

BĂRLĂTESCU: Ce știu bestiile astea despre datoria de slujbaş? Îl voi da afară...

ELENA (*care la început privea scena îngrozită, se frînge, parcă, face doi pași spre ministru, apoi izbucnește*): Domnule ministru... nu-l dați afară... este tatăl meu... (*Toți incremenesc.*)

BĂRLĂTESCU (*uluuit*): Cum, tatăl dumitale?

ELENA (*emoționată*): Tatăl meu... e bolnav de ficat... în dogoarea locomotivei, pe căldura asta... neschimbat în serviciu... de două zile... s-a gîndit la copilul bolnav de-acasă...

CIORAP (*descompus*): Dar se poate să nu vezi un semnal de oprire?

ELENA: Ce e un semnal de oprire? Trenul trece într-o secundă pe lingă el... o clipă dacă întorci capul...

CIORAP (*îndîrjit acum*): Să nu-l întorcă... nici o clipă... să stea așa cu gîtul întins douăsprezece ore cît îi e rîndul... de aia îl plătește statul... Uite ce s-a ales din masa noastră.

BĂRLĂTESCU (*oarecum tulburat*): Va să zică, este tatăl dumitale?

ELENA: Tatăl meu.

BĂRLĂTESCU (*cu socoteală*): Ei, dacă este tatăl dumitale... și avînd în vedere că totuși a oprit trenul în ultima clipă... îl iert.

ELENA (*incet*): Vă mulțumesc.
CIORAP (*acru*): Îl iertați?... Gîndiți-vă la nenorocii care erau să moară de spaimă...

BĂRLĂTESCU (*puțin plictisit*): Dar n-au murit... Tot el i-a salvat pe toți... Și-a ars mîinile... D-ta îți închipui ce înseamnă să frînezi un tren de 500 tone pe o distanță de 10 metri? Fii mulțumit că omul n-a sărit în clipa aceea de pe locomotivă, fugind în pădure... Ne-am fi făcut cu toții ciulama. (*Către Lungu*) Dar să știi că te iert și pentru că ești tatăl unei fete așa de frumoase.

CIORAP (*ca pătruns de un cuțit, amintindu-și*): Și dacă acum vine peste noi din urmă alt tren?...

LUNGU: Am trimis doi frînari pînă la canton cu lanterne roșii, ca să ne asigure.

BĂRLĂTESCU: Și acum ce facem?
LUNGU: Așteptăm să intre trenul cu muniții în stație.

CIORAP (*abia acum realizează îngrozit*): Tren cu muniții?! (*Cade moale.*)

LUNGU: Apoi controlăm osiile și pornim și noi încet...

BĂRLĂTESCU: Poți să mai conduci locomotiva?

LUNGU: Arăt fochistului cum să întorcă manivelele...

BĂRLĂTESCU: Domnișoară... rupe o cămașă de-a mea și bandajează-i mîinile... Domnule Ciorap, dă un premiu de o mie de lei acestui mecanic, că eu îi voi da o decorație.

LUNGU (*rece, respectuos totuși*): Mulțumesc, n-am nevoie nici de premiu, nici de decorație.

BĂRLĂTESCU (*iritat*): Nu? Bine... Domnule Ciorap, hai în cabină să mai vorbim. Aici prea e mizerie pe jos.

CIORAP (*cu ale lui, obsedat*): Dacă ar fi avut la el o batistă cu locomotivă și cu deviza imprimată: „Datoria, înainte de toate”... deh...

Scena 8

(*Tănase orînduiește unele lucruri într-un colț, mai ieșind și pe-afară; Elena și Lungu vorbesc în șoaptă, într-un colț opus, în timp ce ea îi bandajează mîinile.*)

ELENA: Te-ai supărat pe mine, nene Petre? Dar ce vroiai să fac? Era să-l las să te dea afară? Nu m-am

putut stăpîni... La urma urmelor, nu ești văr de-al doilea cu tata?

LUNGU (*mulțumit*): Ești o fetiță năzdrăvană, Elena. Năzdrăvană de tot... Cum ți-a trecut prin cap una ca asta?

ELENA: Da' ce, era să-l las să te dea afară? Să rămîneți pe drumuri, tocmai acum cînd o să ieși la pensie? Îngimfatul, ar fi făcut-o cu siguranță...

LUNGU: Mulțumesc... adevărat... Oamenii aceștia sînt în stare de orice...

ELENA (*după un timp, în vreme ce îi bandajează mîinile*): Crezi că Traian se va supăra cînd o afla că am spus că ești tatăl meu?

LUNGU: Tot nu știi că Traian te iubește, Elena, și că de-abia așteaptă să termine medicina să te ia de nevastă?

ELENA: Atunci, de ce are secrete față de mine? De ce nu mă ia și pe mine la ședințele lor?... Pe Lala de ce o ia? Și pe Ștefan?

LUNGU: Nu se poate, Elena, tu ești prea copil cu toți cei 17 ani ai tăi... Prea le faci toate după capul tău.

ELENA (*candidă*): Dar eu nu vreau decît să îndrept lucrurile. Să fac bine...

LUNGU (*surizînd*): Ce să spun?... De îndreptat le îndrepti cîteodată... Dar uneori le nimerеști boacne de tot. Nu poate să aibă nimeni încredere în tine, într-o chestiune serioasă.

ELENA: De ce nu mă învață nimeni cum trebuie să mă port? Ce trebuie să fac?

LUNGU: Să știi că Traian s-a supărat puțin și că te-a luat ministrul cu el în tren.

ELENA (*mai curînd nedumerită*): Daa?

LUNGU: I-am explicat noi toți că trebuie să-ți păstrezi slujba, că toți te știm cuminte.

ELENA (*nervoasă*): Dar el atît de puțînă încredere are în mine? Vrea să las slujba?

LUNGU: Știe că trebuie să-i ajuți pe ai tăi. Pînă cînd termină el medicina, trebuie să-ți păstrezi slujba.

ELENA (*tulburată încă*): Hai pe locomotivă... Nu mai stau aici... (*A terminat pansamentul, își adună în grabă dușina, servieta, valiza.*)

LUNGU (*după ce a stat mult pe gînduri*): Nu... e mai bine să rămii... Traian are să înțeleagă și el... E bine să avem în mînă un fir ca ăsta... Rămii pe lîngă ministrul tău,

dacă se poartă cuviincios. Dar de acum înainte trebuie să te stăpânești... când te înfurii să nu mai faci tot ce-ți trece prin cap... O să avem nevoie de tine... Poate să capeți vreo însărcinare... Vorbește puțin.

Atît cît e nevoie. Nu trebuie să știe nimeni ce gîndești.

ELENA (*bucuroasă*): Am să mă stăpinesc.

— CORTINA —

ACTUL II

„Vila Speranța”, pe Zamora la Bușteni. Un living-room, cu un perete de sticlă. Vedere largă spre Bucegi. În dreapta, un soi de nișă, din care o ușă dă într-o cameră de dormit. În stînga, în față, altă ușă care duce la intrare, apoi un șemineu mare, iar după șemineu, o scară duce la etaj. Un prost gust evident: un acvariu, la fereastră, cu flori artificiale (aci la munte!), sculpturi de ghips, nuduri grosolane, telefonul lingă șemineu, în perete, pe o policioară.

Tabloul 1

Scena 1

BICA, ATENA, CORLOIU, DIACU, apoi LUCIA, LAZĂR, ELENA.
(*Alarmă la București, în iulie 1944. Toți sînt destul de concentrați, dar mai ales Bica și Atena sînt foarte nervoase.*)

ATENA (*bătrînă, uscată, acră*): Să mai întrebăm o dată la telefon. Poate că a încetat.

BICA (*grasă, deloc urită, speriată*): Grozavă alarmă. Să știți că n-a mai rămas nimic din București. (*E neliniștită și solidă ca un jandarm sentimental.*)

ATENA: Niciodată nu a ținut trei ore, ca azi. A început la 2 și uite, acum e aproape 5.

CORLOIU: Lăsați, frate... nu vă faceți sînge rău degeaba. Trece și asta. Hai, veniți să jucăm, că nimic nu s-a ales din partida asta.

DIACU (*se scoală*): Eu, în orice caz, am terminat... Mă duc puțin pe bulevard. Domnișoară Lucia, veniți de vă luați locul...

LUCIA (*glumind*): Ce ai făcut? Ai pierdut toți banii...

ATENA (*acră*): De unde, a cîștigat tot timpul... Ne-a uscat.

DIACU (*competent*): V-am spus că la rummy sînt imbatabil.

CORLOIU (*stupefiat*): Cum, la... rummy?

DIACU (*sigur de el*): Rummy...

ATENA (*crucindu-se*): Păi, ce? Noi am jucat rummy, domnule Diacu? Am jucat pocker... (*Se întoarce uimită spre Bica, aceasta nu știe nici ea ce să creadă.*)

DIACU (*întrebă uimit*): Pocker? (*Candid.*) Eu am jucat rummy... (*Merge șchiopătînd.*)

ATENA (*se ia cu miinile de păr*): Cum asta?

DIACU: Eu nu știu pocker... Nu joc niciodată decît rummy...

ATENA: Dar d-ta nu ai văzut că noi jucam altceva?

DIACU: Nu mă interesează. Eu rummy știu, rummy joc totdeauna. (*S-a ridicat de la masă; lasă o grămadă de bani Luciei.*)

CORLOIU (*bănuitor*): Domnul Diacu își cam bate joc de noi, mi se pare?...

LUCIA: Nu cred... Dar așa e dumnealui. Spunea ieri cum a scris comedia care i s-a jucat anul trecut la Teatrul Național. Era convins tot timpul că scrie un roman. A fost foarte mirat cînd a văzut că i se joacă pe scenă.

CORLOIU: Și dumneata l-ai crezut?

BICA: Ce vrei? Domnului ministru îi plac teribil năzbîtiile domnului Diacu.

LUCIA: Cred că de aceea l-a invitat să lucreze aci.

ATENA (*acră-dulce*): Domnule Diacu, dacă te duci pe bulevard... poate că îl vezi pe Bebe... Sînt foarte îngrijorată.

DIACU: N-avea nici o grijă... Am o inimă de frăulein. Îl duc la cofetărie, îi dau prăjitura lui favorită, ca ieri, și ți-l aduc acasă de mînă.

LUCIA (*îi taie drumul, în șoaptă*): Ce e asta? De ce pleci, ești supărat pe mine?

DIACU: Nu sînt supărat... Dar cred că ai fost prea brutală cu fetița aceea. Nu se fac observații atît de tăioase unui subaltern, față de un străin.

LUCIA: Și ce te interesează pe d-ta dacă eu sînt severă sau indulgentă cu domnișoara Elena Dumitru?

DIACU: Ai văzut că i-au dat lacrimile, biata de ea? Ai s-o faci să creadă că te temi să nu-ți ia locul.

LUCIA : Ți-a spus d-ra Elena Dumitru asta ? Ai servedit-o ?

DIACU : Ea nu spune niciodată nimic, dar mi s-a părut mie. D-ta cu diploma dumitale de licențiată în drept, n-ar trebui să te temi de o modestă dactilografă.

LUCIA (*iritată*) : Ai să te mai faci multă vreme că înțelegi altceva decît ce trebuie ?

BICA (*se plimbă prin casă*) : Ce-o fi la București ?

ATENA (*care face o pasiență cu Corloiu*) : D-ră, mai întrebă te rog la telefon, vezi ce spune telefonista.

LUCIA (*enervată că este întreruptă din convorbirea intimă cu Diacu*) : N-am mai întreat acum două minute, madam Vezeliu ? O nenorocim pe biata telefonistă... Gîndește-te că toate vilele cu refugiați din Bușteni o întrebă din zece în zece minute, dacă a încetat alarma la București.

ATENA (*demnă*) : D-ta ești directoarea de cabinet a ministrului. Spune-i că aci e vila domnului ministru al Coordonării, Bărlătescu. Ce-i aia, să se supere ?

BICA (*șterge, ingenunchind pe un preș mic, cu o cîrpă, apa vărsată pe podeaua de cărămizi lustruite, se uită pe fereastră ; a văzut ceva jos în curte*) : Sișo, de ce cureți tu garajul ? Asta-i treaba lui Lazăr... Unde-i Lazăr ? Tu vino aici să ștergi pe jos.

LUCIA (*din spatele ei*) : L-a trimis madam Vezeliu nu știu unde.

ATENA : Știu unde. (*Explicîndu-se.*) L-am trimis puțin să-l caute pe Bebe, spre tunel.

BICA (*îndignată și fără menajamente*) : Bravo... madam. Vorba aia... faci „ca la d-ta acasă“.

ATENA (*subțire, uscat*) : Madam Ciורap, dacă fiind silită de refugiu, am avut nenorocirea să fiu invitata dumitale, asta nu te scutește de maniere, ce Dumnezeu ? (*Îl arată pe Corloiu*). E și lume străină aici...

BICA (*e o femeie care se laudă mereu că ea îi spune omului de la obraz*) : Ba, pardon... Nu sînteți invitații mei... Sînteți invitații lui bărbatu-meu, asta-i altceva... Și dacă-i vorba de maniere, să nu vorbești dumneata, care ai înfundat iar chiuveta de la baie... Că tocmăi asta vreau să-i spun Sișii... să se ducă sus să desfunde chiuveta, nu să curețe ea garajul.

ATENA : Poți, în definitiv, ce faci dumneata poliția asta în casă ? Ce, e vila dumitale ? Ai vîndut-o ?... Ai vîndut-o. Acum e a domnului ministru. Sîntem toți, la urma urmelor, musafirii lui.

BICA : Așa o fi... i-am vîndut-o. Da' să știi d-ta un lucru. (*Cu o convingere de fier.*) Ce-a fost al meu odată... va fi iar al meu, negreșit.

DIACU : Nu vă mai certați, uite că a venit Lazăr.

ATENA (*către Lazăr, care a intrat pe ușă*) : Ei ?

LAZĂR (*care e îmbrăcat într-o uniformă albastră de invalid, fără o mîină. Explică mutește că nu l-a găsit, că l-a căutat departe*).

ATENA : L-ai căutat și la jocul de volei ?

LAZĂR (*surprins oarecum, face semn că acolo nu l-a căutat*).

ATENA (*cu dispreț, furioasă*) : Fugi de aici, că nu ești bun de nimic.

BICA (*a telefonat*) : Ce se aude cu Bucureștii, domnișoară, n-a mai încetat alarma ? Așa, ne telefonezi dumneata ? Foarte bine, mersi.

CORLOIU (*foarte interesat, bănuitor*) : Ce-i cu omul acesta, cine e ?

ATENA (*cu dispreț*) : E paznicul vilei. Cum ? Nu l-ai mai văzut ?

CORLOIU : Dacă azi vin întîia oară aici ! E surdo-mut ?

ATENA : Ași ! Măcar de-ar auzi toți ca el... Aude foarte bine... Nu vorbește numai.

DIACU (*care pînă la urmă n-a mai plecat*) : Uite-te la el. Ceea ce vezi sînt resturi din ceea ce a fost acum trei ani un frumos ostaș român, pe care statul burghez l-a trimis la Odesa, proclamîndu-l aliatul lui Hitler, onoare pe care a plătit-o cu trei coaste rupte de schije de obuz... (*Îi face semn lui Lazăr să ia o țigară din pachet.*)

BICA (*furioasă*) : Domnule Diacu, eu ți-am mai spus și altă dată, dacă ești bolșevic, mărturisește-o pe față, ca să știm și noi cu cine avem de-a face.

CORLOIU (*afectat*) : Vă rog, ceea ce spune domnul gazetar este extrem de interesant.

DIACU (*fără să se sinchisească*) : În ianuarie 1942, după ce a ieșit din spital și după o lună de concediu, a fost trimis iar la regiment, că-i mergea, se vede, prost lui Hitler, la Rostov. Dar n-a mai ajuns acolo... Nemții, onorabili noștri aliați, nu l-au lăsat, pe el și pe alți 22 de ca-

- marazi, să călătorească cu trenul lor decît pe acoperișul vagonului. Cum era un ger de minus 35 de grade, n-au mai dat jos decît o încălțitură de trupuri, înghețate tun. Lazăr ăsta, fiind mai dedesubt, a fost cel mai norocos. I-a degerat numai fața și i-au paralizat numai mușchii vorbirii.
- CORLOIU** : Văd că are ceva și la mină...
- DIACU (mereu amar)** : Tocmai fiindcă aude, pare-se, excepțional de bine, un medic maior mucalit a refuzat să-l reformeze, spunînd că ce o să mai facă așa acasă la el în sat, și l-a propus ca magazioner, pe la Piatra Olt... la un depozit de muniții...
- BICA (delicată ca o coadă de mătura)** : Și-a avut ghinion și acolo, că l-au bombardat avioanele și i-au rețezat și o mină.
- DIACU (tăios)** : Ghinion a fost că l-au trimis magazioner la un depozit de muniții... Altfel... Cine l-a trimis la depozit, știa bine că acolo vor veni avioane să bombardeze.
- CORLOIU** : Și acum ?
- DIACU** : După ce a ieșit iar din spital, a avut noroc că l-a întîlnit pe d. ministru Bărlătescu, care îl știa din sat de la el, și l-a luat om de încredere la vila asta.
- CORLOIU (profesional)** : Sînteți sigur că nu se preface, că nu poate vorbi ?
- DIACU** : Domnule Ștefănescu, asta e tot ce am avut de spus.
- ATENA** : Dar pe unde o fi Bebe ? E 5^{1/2}.
- BICA** : Se joacă cu cercul pe bulevard... Nu ne mai tot pisa cu el acum.
- ATENA** : Și dacă avioanele din București își fac drum pe aci ?
- BICA** : Asta mai lipsea acum... Mai cobești și d-ta... (*Sună telefonul, toată lumea tresare, Atena aleargă și ia receptorul, înaintea Bicăi, care o îmbrînțește și-l ia ea*) : Da, domnișoară, da ? Cînd a încetat ? Acum 10 minute ? Dă-mi, te rog, Bucureștiul... (*Aprig, pătimașă.*) Ți-a spus unde au bombardat ? A, Bucureștiul... Aci, vila domnului ministru Bărlătescu. Da... (*Tremurînd.*) Domnișoară, unde au căzut bombele ? Mai tare. Prezenție ? Care prezenție ? A ! La șosea... La gară... și mai unde ?... Filantropia ? Da, da... Mai spune, domnișoară, unde ?
- ATENA (nervosă)** : Întreabă de strada Rumeoară.
- BICA (bătăioasă)** : Lasă-mă, madam, cînd vorbesc. Ce vrei să știi ? Dacă ți-a bombardat murăturile de anul trecut ?... două perechi de ciorapi găuriți și un corset rupt ? (*La telefon.*) Da, da, domnișoară. (*Se îneacă.*) Cum, cum ? Parcul Filipescu ? Ești sigură ? Dă-mi, te rog, imediat 4.21.54... Nu întrerupe... 4.21.54... ?
- ATENA (mai ferit)** : Acum nu mai slăbește telefonul pînă diseară... Ce maniere de mitocănă.
- BICA (nervosă)** : Alo... Alo... Nu răspunde ? Sunați, vă rog, încercați... Să vedem. (*Se întoarce spre ceilalți, nenorocită, distrusă.*) Au căzut bombe în cartierul nostru. (*Iar la aparat.*) Alo... Alo... Casa Ciorap ? (*Furioasă.*) Tu ești, timpito ? De ce nu răspunzi mai repede ? Ei, ce-i acolo ? (*Aproape leșinată de bucurie.*) Nimic ? Nici în curte ? Unde au căzut bombele ? Numai la madam Firsinescu ? Nu mai spune. (*Către ceilalți*) S-au prăbușit două vile vecine și arde toată strada. (*Iar la telefon.*) Stanco, ai grijă... la noi. Vezi să nu ajungă focul. (*Mirată.*) A murit multă lume ? Da ? Ascultă, da'tu de ce-ai răspuns așa de greu la telefon ?
- ATENA (fierbe ca o ciorbă acră)** : Madam... lasă acum conversația... Mai au și alții de vorbit... (*Către ceilalți*) Mi-e frică să nu ardă și la noi.
- BICA (la telefon, fioros indignată)** : Cum ? Ai fost la adăpost ? La adăpost ? Timpito... Cine ți-a dat voie ? N-a fost vorba să stai pe terasă sus și să arunci bombele incendiare dac-or cădea ? (*Nefericită, către ceilalți*) O timpită ca asta n-am mai văzut. (*La telefon.*) Să-ți fi lăsat copilul la adăpost și tu să stai în pod... Dacă cădea vre o bombă incendiară ?
- DIACU (către Corloiu)** : Uite burghezia romînească... Ți-e scîrbă... Ea tremură de frică aici la Bușteni... Iar pe servitoare o obligă să stea în pod în timpul bombardamentului, ca să-i apere ei casa...
- BICA (auzit, nu lasă telefonul)** : Nu te amesteca d-ta și aci, că nu știi... N-o obligă nimeni... N-o ții cu sila... N-are decît să se ducă la alții... Să vedem, cine o primește cu un copil de doi ani ?
- ATENA (care nu mai poate răbda, dă să ia telefonul)** : Mai lasă și pe alții, madam...

BICA (*nu lasă telefonul*): Ține-ți nervii, cucoană. (*La telefon*). Alo, Stanca... Vezi ce-i cu casele de pe Moșilor. Telefonează tu și la prăvălii, pe bulevard... Știi numerele de telefon...? Că pe urmă te chem iar... (*Dă telefonul Atenei*). Poftim, madam, dar mai bine renunță, că s-aude cam prost, iar dacă strigi prea tare, mi-e teamă să nu-ți sară dantura în receptor...

ATENA (*a vrut să răspundă, dar a auzit apelul la telefon*): Nu fi mitocă... (*Repede*). Da, da, domnișoară... 2.22.17... Casa Iliuță. (*Strigă*). A, madam Iliuță? Alo... aici Bușteni. Aici, madam Vezeliu, Vezeliu. Da, da, Madam Iliuță! La noi au căzut bombe? Nici în cartier? Nu? Bine.. Altfel, ce e pe acasă? E închis, dar nu ați observat nimic? Nu? Aci e bine, numai de Bebe mi-e frică. Acum, cu alarma asta... E plecat pe bulevard de azi dimineață.

DIACU (*care se uită pe geam*): Schimbă comunicatul... Anunță Bucureștii că onorabilul „Bebe“ a venit.

BEBE (*un bărbat deșirat de vreo 55—57 de ani, care pare mai bătrîn, moale, ramolit, cu mustață albă pe oală. E în haină neagră cu pantaloni de jachetă, ghetе gri, guler tare. Fost profesor de geografie, pensionar. Anunță acum triumfător, dar nu poți să știi dacă o face din copilărie, vesel că aduce și el o știre, fiindcă se bucură cu adevărat, căci, deși entuziast, tot moale vorbește*): Au luat bolșevicii Iași.

BICA: Și ce te bucuri așa? De unde știi?

BEBE: A trecut un șofer de la Prezidenție spre Predeal și a spus, cînd a luat benzină.

CORLOIU: Cred că nu e adevărat...

ATENA (*lui Bebe*): Să nu te mai aud vorbind așa, că-ți crăp capul... Pof-tim, domnule Diacu, isprava dumitale! Uite cum i-ai sucit și bruma de minte care i-a rămas. (*Strigă speriată către el*). Vă mirați de ce îi port de grijă cînd pleacă de acasă și se înhăitează cu toți nespălații? Tot ce aude, învață... și spune la lume. (*Minioasă*). Dacă te mai aud, te plesnesc peste gură! Nu sta la fereastră, că ai mers mult și ești transpirat. (*Vrea să închidă fereastra*).

BICA: Lasă fereastra deschisă, madam, ce vrei, să ne înăbușim aci?

DIACU (*a luat-o de o parte pe Lucia, vorbește în șoaptă, dar tremurînd de furie*). Ascultă, Lucia, bestia asta

de Ciorap este iremediabil abjectă. Dă-o dracului de afacere. Toți sîntem mai mult sau mai puțin fricoși, că de-aia am fugit aci din București. Ce vrei, cu piciorul ăsta, a cărui labă am lăsat-o în războiul celălalt, nu puteam coborî în grabă mare scările, că ascensorul s-a stricat și cînd ajungeam la adăpost, îl găseam tixit, cu ușile închise.

LUCIA: Asta cam așa-i... Eu am avut norocul că ministrul a avut vila asta și lucrează aci. Dar mă gîndesc că totuși ar fi păcat să-mi bombardeze garsoniera cu lucrurile din ea.

DIACU: Ai dreptate. Am lăsat acolo fiecare din noi lucruri de care ne-ar părea rău să se piardă și fiecare sîntem, ce mai încolo și încoace, bucuroși că nu s-a bombardat și în cartierul nostru. Dar scriba asta de femeie lacomă întrece măsura. O obligă pe nenorocita aia de servitoare să stea cu copilul în București, ca să-i păzească ei casa, și nici nu-i dă voie să se ducă la adăpost. Să stea pe acoperiș să azvîrle bombele incendiare în grădină. Asta mă scoate din sărite. E prea mîrșavă. Trebuie să-i facem ceva, așa ca să ne mai răcorim puțin. Lucia, trebuie s-o facem să piardă la cărți pînă o turba de furie.

LUCIA: Dar cum? Nu înțeleg ce vrei să spui.

DIACU: Măsluim cărțile.

LUCIA (*speriată*): Să măsluim cărțile?

DIACU: Întocmai.

LUCIA (*bîlbîindu-se, încremenită*): Inseamnă să cîștigăm în mod necinstit. Nu, nu pot.

DIACU: Dar de ce să cîștigăm noi? Noi chiar putem pierde. Jucăm în patru și o facem să cîștige pe timp-pita asta de madam Scaloi. Să le facem să ajungă amîndouă la cuțite.

LUCIA: Ești nemaipomenit... Și te pricepi?

DIACU: Habar n-am, dar noi zvîrlim cărțile pe masă, spunem că nu mergem, și ăl care face cărțile, le servește pe ele cu cărți aranjate de ălălalt. E un fleac.

LUCIA: O să mă incurc.

DIACU: Ieșim noi la căpătîi. Și ai să vezi cum arată o scroafă de aur turbată. Numai așa simt că o să mă mai răcoresc.

LUCIA (*amuzată*): Mi-ar plăcea și mie să le văd încăierate...

DIACU: Ai să le vezi cum își dau arama pe față... La joc se vede caracterul omului.

LUCIA: Hai să vedem ce-o ieși. Dar ia stai... Dacă pierdem noi?

DIACU: Doar mizele... Că nu ne băgăm peste ele. Îți dau eu înapoi de la mine, mizele.

BICA (*către Corloiu*): Eu nu-l înțeleg pe mareșal... De ce nu dă ordin să-i gonească pe ruși înapoi?

CORLOIU: Ei, d-voastră credeți că e așa de ușor?

BICA (*supărată*): Nu vrea, asta e... Nu vrea să dea ordin.

DIACU (*care s-a apropiat*): De dat ordin ar da el, dar cu ce să lupți? De unde soldați?

ATENA: Cum, de unde soldați? Mi-a spus o prietenă că satele sînt pline de țărani... Auzi, nu sînt soldați...

DIACU: De ce nu merg și alții? Domnul Ciorap nu e mai bătrîn ca Lazăr ăsta... De ce nu merge și el pe front?

BICA: Cum o să meargă bărbatul meu? E scutit, la fermă, ca agricultor.

DIACU: Și țărani? De ce nu sînt scutiți?

BICA (*uimită*): Da' ce? Țăranii sînt agricultori?

DIACU (*uluit*): Cum?

BICA (*dezgustată*): Țștia nici de soldați nu sînt buni. Să nu-i mai văd în ochi... Am vorbit cu un colonel neamț, care mi-a spus că numai din cauza romînilor s-a rupt frontul la Stalingrad... Nu mai vor să lupte...

DIACU (*stăpînindu-se*): Și de ce să lupte soldații romîni, madam Ciorap? Ca să facă Hitler rasism?... Ca să apere casele și prăvăliile dumitale din București?

BICA: Zi-i... Zi-i mereu... domnule Diacu... Să știm și noi cine-i aduce pe ruși la București.

DIACU: Asta-i bună... Crezi că trupele rusești așteaptă asta? Bilet de voie de la mine? Să le aduc eu la București?

BICA (*indignată ca un jandarm*): Te rog să nu mai vorbești... O vorbă să nu mai spui.

CORLOIU (*urmărind ceva*): De ce, doamnă? Lăsați pe domnul Diacu să-și spună părerea.

DIACU: Cînd văd cît de inconștientă și de putredă e burghezia, îmi spun că își merită pe deplin soarta. Avariția ei murdară a provocat războiul și ne-a adus pe toți în situația în care ne găsim.

CORLOIU (*interesat*): Și de ce găsești dumneata că burghezia romînească este de vină?

DIACU: Nu vorbesc de burghezia romînească, fiindcă asta e o corcitură de burghezie. Mă gîndeam la burghezia occidentală, care acum ne trimite cetății zburătoare să omoare mii de oameni pe calea Griviței, să prefacă în mormane Ploeștii și Brașovul. Hitler n-ar fi îndrăznit să dezlănțuie războiul, dacă ea n-ar fi fost atît de mărginită și de sordidă. Europa n-ar fi fost azi o mare de flăcări.

BICA (*sinceră ca o lopată*): Te rog să nu vorbești astfel despre Hitler în fața mea. Te rog.

CORLOIU (*foarte interesat*): Dar, iartă-mă că te întreb, domnule Diacu, cum vezi d-ta lucrurile? Cum crezi că ar fi putut opri burghezia apuseană pe Hitler?

DIACU: O, era un mijloc foarte simplu... Să-i fi vorbit lui Hitler răs-picat, de la început... Și să se fi pregătit din vreme, nu abia după ce au băgat rînd pe rînd toate popoarele europene în moara războiului, abia să înceapă să se gîndească dacă este timpul să se pregătească.

CORLOIU: Poate că au sperat că totuși nu va fi război?

DIACU: Exact... Și-au spus că de ce să cheltuiască degeaba cu aviația, cîtă vreme mai e carne de tun care să lupte pe continent împotriva lui Hitler... Socoteală de burghezie în descompunere.

ATENA: Asta-i părerea dumitale personală.

DIACU: Părerea istoriei.

CORLOIU: Foarte interesante părerile domnului Diacu. Foarte interesante.

Scena 2

DIACU, BICA, LUCIA, BĂRLĂTESCU,
apoi CORLOIU, CIORAP

LUCIA (*coboară pe scară*): Vine mașina d-lui ministru de la București. Cred că domnul ministru n-a luat masa.

BICA (*bucuroasă*): Vine și bărbatul meu. O să aibă ce să ne povestească de la București.

DIACU (*o privește iritat*): Da... A fost... a văzut... a învins, cum spusese colegul său Cezar.

BICA: Măcar dacă ar face Cezar al dumitale, ceea ce face bărbatul meu pentru Țara Romînească.

DIACU: O să-i spun să încerce.
(*O scurtă pauză.*)

CIORAP, BĂRLĂTESCU

BĂRLĂTESCU (*intrând, așerat, abia dă bună ziua*): Domnișoară Lucia, pregățiți-mi dosarul... (*Se scuză către ceilalți*). Scuzați-mă, am ceva urgent de lucru. (*Se uită surprins la Corloiu, care iese cu Diacu și cele două doamne.*)

BICA (*dezamăgită*): Dar, domnule ministru, soțul meu n-a venit?

BĂRLĂTESCU: A venit, a coborât la gară, are o chestiune importantă de aranjat... (*Ies și cele două femei, el întreabă nervos văzându-l pe Corloiu.*) Ce caută acest domn aci?

LUCIA: Nu știu cum îl cheamă... A venit să joace cărți cu doamnele Vezeliu și Ciorap... L-au cunoscut ieri la vila vecină, unde au jucat până seara târziu poker.

BĂRLĂTESCU (*iritat*): Poftește-l încoace și lasă-mă singur cu el. (*Cînd Corloiu a intrat, îl întreabă scurt, agresiv*) Cum te numești dumneata?

CORLOIU: Alecu Ștefănescu, am avut ieri plăcerea să le cunosc pe doamnele d-voastră.

BĂRLĂTESCU: Nu sînt doamnele mele.

CORLOIU: ...pe aceste doamne... ieri la o prietenă comună, și m-au invitat aci la o partidă de poker... Dar n-am putut juca din pricina alarmei.

BĂRLĂTESCU (*ca și cînd l-ar țintui cu o floretă*): D-ta te numești Corloiu și ești șef de brigadă la Siguranță... Ce cauți aici?

CORLOIU (*speriat, dar respectuos*): Domnule ministru, vorbiți încet, căci nu trebuie să așteți nimeni... Sînt trimis de d. subsecretar de stat de la Interne să fac oarecare cercetări la Ministerul Coordonării Economiei... Se bănuiește că în anturajul d-voastră s-au strecurat cîteva elemente comuniste... Germanii sînt furioși. Fițiucile clandestine comuniste au publicat articole din care reiese că sînt la curent cu unele date privitoare la petrolul românesc, pe care nemții le vroiau strict secrete... Pare-se că știu tot ce se transportă și se „cară” cum zic ei, comuniștii, în Germania... Doream să vă pun la curent de îndată ce am fost...

BĂRLĂTESCU: Da, de aceea mi-ai spus adevărauri că te cheamă Alecu Ștefănescu?

CORLOIU: Nu eram sigur că nu ne aude nimeni. Vă rog și pe d-voastră, în numele d-lui subsecretar de stat, să nu scoateți o vorbă.

CIORAP (*intră asudat, așerat*): As vrea să vă vorbesc.

BĂRLĂTESCU: Da... (*Către Corloiu*) Bine, vezi-ți de treabă. Să vii să-mi raportezi... (*Corloiu salută și iese către Ciorap*) Ei, ce-ai făcut?

CIORAP: S-a aranjat... Au trecut... Cum sosesc cisternele în vamă la Bucs, ni se depun la Banca Centrală din Zürich 200.000 de franci elvețieni...

BĂRLĂTESCU (*socotind*): Din astea cumpărăm, care va să zică, pentru compensație, două vagoane de lapte condensat, pe care le trimitem în țară.

CIORAP: Nu mai trimitem nimic. Dă-o-ncolo de compensație. Păstrăm banii la bancă, că avem nevoie de ei; cu ceilalți 180 de mii, avem 380 de mii de franci elvețieni.

BĂRLĂTESCU (*cu vagi scrupule ministeriale*): Bine, dar exportul de benzină s-a aprobat numai în compensație cu un import de lapte pentru spitale, nu?

CIORAP: Ce vreți, să aducem lapte pentru bolșevici? Cine dracu' mai ține socoteală acum de compensație? Totul e să puteți obține pașapoartele. Bagajele le-am depozitat în gara Bușteni de pe acum, căci trebuie să plecăm fără să bănuiască nimeni.

BĂRLĂTESCU: Am stăruit mai mult pentru pașaportul d-tale decît pentru aprobarea compensației, dar zadarnic... Le-am explicat că avem nevoie de cîteva intelectuali competenți care să facă propagandă pentru noi în țările neutre... Omul meu mi-a rînjit furios... „Și l-ai găsit pe marile intelectual Ciorap?” I-am spus: „D-ta nici nu bănuiești ce relații are omul ăsta.” Nu vrea să-ți dea pașaportul, și pace.

CIORAP (*resemnat*): Bănuiam... Dar nu înțeleg ce faceți d-voastră? De ce nu plecați acum? De ce nu vă grăbiți?

BĂRLĂTESCU: Numărul Unu a înnebunit de tot. Nu lasă pe nimeni să se pregătească de plecare. Spune că și-a dat cuvîntul lui Hitler că-i va fi aliat credincios și că el își ține cuvîntul dat. El tot crede în victoria nemților. O parte din miniștri speră că, în ultimul moment, vom avea avioane la dispoziție să putem pleca. Am făcut acum un ultim demers

LUNGU, ELENA

să fiu numit ministru în Danemarca. Am vorbit azi din nou în privința asta. Cred că mă lucrează însă cineva.

CIORAP (*confidențial*): Am simțit eu ceva... Am văzut eu după compensația asta că e cineva care pune bețe în roate. Unul dintre oamenii mei mi-a spus tot ce s-a vorbit la Prezidenție.

BĂRLĂTESCU (*ca o noutate revelatoare*): Știi ce mi-a făcut acum amicul de la Interne? Mi-a trimis un șef de brigadă de la Siguranță să mă spioneze aci, la mine acasă; la mine acasă, înțelegi?

CIORAP (*firesc*): A venit Corloiu?

BĂRLĂTESCU: A venit. (*Uimit.*) Știi?

CIORAP: Nu v-am spus că am oamenii mei în toate părțile?

BĂRLĂTESCU: Ce vor, frate, ce vor de la mine?

CIORAP: Îl urmăresc pe Diacu. E, după ei, un comunist notoriu și li se pare extraordinar că e în anturajul d-voastră.

BĂRLĂTESCU (*a priceput; a rămas deodată pe gânduri*): Asta e?

CIORAP (*încurajându-l hotărît*): Domnule ministru, nu vă sinchisiți... Toți fac la fel... Toată lumea aleargă azi după câte un comunist cu care să se puie bine.

BĂRLĂTESCU (*uimit, suride că i-a ghicit gândul*): Domnule, d-ta toate le știi și le ghicești.

CIORAP (*continuând, indignat*): Fiecare vrea să se aranjeze... Numai că e foarte greu. Comuniștii sînt mai toți la închisoare, iar Numărul Unu e nebul, nici nu vrea să audă de grațieri, dimpotrivă...

BICA (*fierbînd*): Ei, ce facem? Plecăm? (*Lui Ciorap*) Ai adus pașapoartele, că simt că-nnebunesc aici?

CIORAP: Două, nu. E mai greu. Trebuie să mă duc iar la București. Dă-ne ceva să mîncăm. Trebuie să mai vorbim.

BICA: V-am aranjat ceva numai pentru d-voastră doi în sufrageria mică, pentru ca să puteți vorbi în voie. (*Apare Lazăr, urmat de Lungu, amîndoi șovăitori, în prag; ea îi întrebă sever*) Ce-i cu d-voastră?

LAZĂR (*face semne*).

CIORAP (*intervenind*): A, tatăl d-rei Dumitru, i-duce un pachet de acasă. L-am luat cu mine de la gară.

BICA (*lui Lazăr*): Ad-o pe d-ra Dumitru, jos aci. (*Ies toți, afară de Lungu.*)

LUNGU (*o privește în ochi, întrebător, îi strînge mîna, apoi continuă cu voce tare*): Uite fetiço, ți-am adus rufele pe care le-ai cerut. Maică-ta...

ELENA (*palidă, nervoasă*): Ce e pe-acasă?

LUNGU: Bine și pe Colentina... și (*cu înțeles*) la birou...

ELENA (*s-a asigurat că nu e pericol imediat, îi dă un pachet și îi spune în șoaptă*): N-am gata decît o singură copie. Deși am vărsat cerneală pe alta, nu m-au lăsat s-o transcriu. Te așteptam abia pe simbătă, ca de obicei.

LUNGU: Azi n-am venit pentru copie. E altceva. (*Tare îngrijorat.*) Au expediat alaltăieri un copoi periculos de la Siguranță... Unu' Corloiu.

ELENA: Corloiu?

LUNGU: Nu aveți pe aci pe unu' Ștefănescu?

ELENA (*îngrozită*): Ștefănescu? Da.

LUNGU: Ei, ăla e Corloiu... bestia care este omul nemților. Fii cu cea mai mare grijă... Copiile, le depui de aci înainte la gară, la submagazinerul Cîrstea. Nu știe cine ești și nu-i spui nimic... Îi dai numai pachetul cu rufe. Cu cea mai mare grijă. Eu plec acum numaidecît. Spune-le ăstora, dacă te întrebă, că sînt diseară de serviciu pe locomotivă. Ne-am înțeles, nu? (*Îi dă din inimă mîna.*)

ELENA (*palidă, ca de obicei; foarte îngrijorată*): Ascultă, ce e pe la dumneata acasă?

LUNGU (*abătut*): Tare mi-e teamă că Lînica și-a pierdut mințile după bombardamentul acela de la 4 aprilie.

ELENA (*cu ochii aproape în lacrimi*): Doi copii uciși, într-o singură zi, ce vrei?

LUNGU (*s-a întunecat de durere*): Și-acum, de fiecare dată, bombardează din nou mahalalele din jurul gării.

ELENA: Num v-ați mutat după ce vi s-a dărîmat casa?

LUNGU (*ridicînd din umeri*): La Bucureștii Noi... Nici acolo nu e mai bine... Știi că pe tată-tău, săptămîna trecută, l-a prins pe locomotivă, lîngă Pitești...

ELENA: Ah!

LUNGU: Avioanele au coborît jos de tot și au mitraliat vagoanele. Au fost mulți morți. El a scăpat teafăr...

ELENA (sfioasă): Ce face Traian ?
LUNGU: Este acum extern la Filantropia... I-au bombardat și pe ei. Au avut greutăți cu bolnavii. Ai o scrisoare în pachet, de la el.
ELENA (fericită și sfioasă): Mă bucură mult că a reușit la externat... Vreau să-l văd... I-am scris și eu... E în pachet...
LUNGU (o privește cu multă duioșie): Dacă se termină războiul în toamnă... dacă... poate (cu căldură) faceți nunta pînă în Crăciun.

Scena 5

LUNGU, ELENA, DIACU, CORLOIU

(Diacu, urmat de Corloiu, coboară de sus.)

DIACU: Ei, iată-l pe prietenul Lungu. (Cordial.) Noroc, prietene Lungu. Unde ți-e locomotiva? Du-ne pînă la „Urs“ să bem cîte o bere rece și să mai cobim nemților retrageri strategice. Poate-l convertim și pe domnul Ștefănescu (il prezintă), mare amator de poker. (Arătînd către Lungu.) D-lui nu-i displace berea rece.

LUNGU (salută): Nu pot acum, trebuie să mă duc de-a dreptul la gară... Am și pachetul acesta al fetii, să-l duc la București... Mă duc de-a dreptul peste cîmp...

DIACU: Ce pachet, dă-l încoace să ți-l duc eu. (Îi ia pachetul.)

LUNGU (foarte liniștit, dar hotărît): Nu pot să merg la bere, la 10 seara trebuie să fiu la depou... Plec în cursă... (Surzînd.) Data viitoare.

DIACU: Cînd, data viitoare, dacă în toamnă scăpăm de nemți?

LUNGU: Cred că vă înșelați... Hitler e tare...

DIACU (indignat): D-ta, muncitor, spui asta? Ei bine, pun prinsoare: dacă scăpăm de nemți în toamnă, d-ta îmi aduci o mie de coli de hîrtie și un kilogram de cafea pentru noul meu roman.

LUNGU: Și dacă pierdeți?

DIACU: Scriu romanul fără hîrtie și fără cafea. (Către Corloiu) Hai, d-le Ștefănescu... Cu un muncitor care crede că Hitler e tare, nu vreau să beau bere. (Aproape că îi zvîrle pachetul.) Poftim. La revedere. (Cei doi ies.)

ELENA: Mi-a venit rău cînd a pus mina pe pachet... Cum ai putut fi atît de liniștit?

LUNGU (o bate pe umăr): În orice împrejurare trebuie, înainte de toate, să fii calm. Am plecat. (O îmbrățișează.) Și nu uita: submagazionerul Cîrstea.

BICA (îi trage după ea pe Corloiu și pe Diacu): Ce-i aia bere? Vă dau bere aci. Hai la cărți. Se poate să stricăm partida tocmai azi? (Glas-vandul e tras spre curte, o vede pe Atena.) Hai, madam, la joc... Hai mai repede. (Către Elena) Ad-o pe Lucia repede.

ATENA (vine în prag): Știi, madam Ciorap, că după masă eu nu joc poker. Mă cam doare capul.

BICA (aproape furioasă): Cum să nu joci, madam?... Se poate să faci una ca asta?... După ce mi-ai luat săptămîna asta aproape șaptezeci de mii de lei? Dă-o dracului! E chestie de obraz. (Își arată cu unghia obrazul.)

ATENA: Vezi că mă cam doare capul...

BICA: Lasă-mă, madam, cu bancurile astea... Nici nu vreau s-aud.

LUCIA (chemată de Elena): Madam Ciorap, nici eu nu joc după masă... că nu mai am bani... Căutați pe altcineva în locul meu...

BICA: Joci pe datorie, mai departe, ai să plătești la leafă... Nu ne strica, te rog, careul.

ATENA: Ce, pe datorie?... Asta-i joc? Acum și Diacu joacă pe datorie. Am de luat de la amîndoi vreo cinci sute de lei.

BICA: O să ți-i dea. Nu stricăm jocul pentru asta. (S-a așezat la masa de joc, e grăbită.)

Perdeaua

Tabloul 2

(Același loc... Peste o săptămînă, adică spre sfîrșitul lui iulie 1944. E alarmă chiar în localitate. Bica și Atena s-au vîrît în șemineu, îngrozite. Lucia și Corloiu se plimbă nervoși prin hol.)

Scena 1

DIACU, LUCIA, CORLOIU, ATENA, BICA, LAZĂR, ELENA

DIACU (se urcă pe scară, spre etaj): LUCIA (iritată): Unde te duci?

DIACU: Mă duc sus s-o aduc pe domnișoara Elena Dumitru. Mî se pare că nu știe că este alarmă...

LUCIA (*furioasă*): Nu zău, ai chiar o inimă de frăulein...

CORLOIU (*destul de emoționat*): Nu vă speriați degeaba. Nu vor veni aci.

ATENA: Atunci, domnule Ștefănescu, de ce s-a dat alarma la Bușteni?

CORLOIU: Cred că din cauza Brașovului... Ce rost are să bombardeze o vilă așa de izolată ca asta?

BICA (*se închină teatral*): De unde știi că nu au aflat prin spionii lor că asta e vila unui ministru?

ATENA (*spune pe mutește rugăciuni, se închină cu cruci mărunte*): Bebe, nu sta acolo... Vino aici... Nu sta în mijlocul camerei.

BICA (*înțepată*): Unde să mai între și dumnealui, madam? Nu vezi că abia avem loc noi două?

ATENA: Nu se poate să rămâie în mijlocul camerei. Dacă se prăbușește tavanul? (*Cu experiență.*) Știu asta de la cutremur... E bine să stai în cămăruțe înguste, sau la nevoie pe prag.

DIACU (*coboară cu Elena*): Nu vroia să vină... Că are de lucru... Am adus-o cu sila. (*Elena se duce într-un fotoliu, în față.*)

LAZĂR (*vine de pe terasă și explică prin semne că nu vede avioane*).

BICA (*nervoasă*): Ce spune, frate? (*Către el*) Ai văzut avioane?

LAZĂR (*face iar semne*).

DIACU: Spune că nu vede nimic.

BICA: Atunci, du-te afară și păzește, ai înțeles?

DIACU: Ce să păzească, madam Ciorap? Ce să păzească... lasă-l aici. Stai, Lazăr, cu noi.

BICA (*scandalizată, se închină grăbit*): Vai de mine, cum să stea cu noi?... Țasta e păgubos de tot... După el aleargă bombe. Schilozii ăștia din război trag bombe după ei. Ascultă, băiete... să te duci departe... pe dîmbul ăla, du-te în pădure... să nu stai nici lângă vilă.

ATENA (*cu acreală*): Aoleo, fugi, omule, cît mai departe.

LAZĂR (*simte batjocura, privește trist și încleștat*).

DIACU (*indignat*): Madam Ciorap, nu uita că aude...

BICA: Lasă-mă... Nu mai pot să-l văd în ochi... Din cauza lui și a altora ca el, am ajuns unde am ajuns... de-au luat bolșevicii Iașii.

CORLOIU: V-am spus că știrea nu e adevărată?

ATENA: Și pe urmă, ce nume e ăsta... Lazăr? Nu cumva o fi ovrei?... Doamne ferește. (*Se închină.*)

DIACU (*iritat*): Așa e în Ardeal, madam Vezeliu... Cărturarii au nume romane, iar țărani au nume biblice: Avram, David, Iacov, Lazăr.

ATENA (*se închină iar*): Doamne ferește... parcă mai știi cine se pri-pășește pe lângă câte-o vilă ca asta.

LAZĂR (*e cu ochi mari, triști, îndură greu batjocura*).

DIACU (*mînios*): Băgați de seamă, doamnă. Dacă nu poate vorbi, aude și vede... Vede și judecă... Feriți-vă de judecata lui.

BICA (*iritată*): Lasă că au și început... Ieri spunea o cucoană la pocker că, în unele părți, țărani au început să oprească automobilele încercate pe șosea: „Încotro, boierilor? Cum lăsați țara? Unde cărați astea?” (*Amărită.*) O să fie greu de fugit în ultimul moment.

ATENA: Din partea mea, nădejdea mi-e în asta. (*Arată o cutiuță.*) Șoricioaică... Cum s-or apropia bolșevicii, o pun în mîncare și mie și lui bărbatu-meu... Decît să ne omoare ei, mai bine noi, cu mîna noastră. Am auzit că în primele zile fac o baie de sînge...

ELENA (*stă tăcută într-un fotoliu, în față*).

LUCIA (*vine lângă ea și o întreabă cu oarecare perfidie*): Ascultă, încă de acum două zile vream să te întreb, căci mi s-a părut ciudat... Cum se face că pe tatăl dumitale îl cheamă Lungu, iar pe d-ta Elena Dumitru?

ELENA (*o privește bănuitoare, în ochi, apoi răspunde simplu*): E tatăl logodnicului meu... tatăl lui Traian... Și eu... noi, îi spunem tot tata...

LUCIA (*încurcată, încremenită*): Domnișoară Elena, dumneata ești logodită?

ELENA (*ghicește acum de ce e mulțumită Lucia*): Da, logodnicul meu este extern la spitalul Filantropia...

LUCIA: N-aș fi bănuit... (*Nu încă liniștită.*) Il iubești?

ELENA (*surizînd*): Sînt bolnavă de dorul lui...

LUCIA: E atît de frumos să iubești și să fii iubită.

ELENA: Atunci, de ce îl necăjești atîta pe domnul Diacu? Mai ales că el te iubește atît de mult...

LUCIA (înmărmurită de fericire):

Ți-a spus el?

ELENA: Nu era nevoie să mi-o spună... Dar cred că-l sîcîi prea mult...

E un bărbat atît de bun...

LUCIA: Vorba lui, are o inimă de frăulein... Dar vezi că tocmai asta încurcă lucrurile.

ELENA: Fii mai înțelegătoare...

LUCIA: Ai dreptate, uneori sînt o fire imposibilă... (O privește cu simpatie acum.) Dumneata ești o făptură atît de limpede, atît de tînără... că mă uimești.

ELENA: M-a îndurerat cînd am bănuțit că te temi că vreau să-ți iau locul. Cu totul altceva e ceea ce doresc eu.

LUCIA: Nu te mai gîndi la asta... A fost o neînțelegere.

ELENA: Într-o zi o să pricepeți... Aș vrea să stau mai mult de vorbă cu dumneata... Aș vrea să-ți vorbesc ca o soră. Într-o zi...

LUCIA: Din toată inima... o să stăm amîndouă mult de vorbă... Vreau să ne împrietenim.

DIACU (de pe terasă, către Lucia): Vin aeroplanele... Sînt albe toate. Vîno repede...

LUCIA: Albe? Nu le-am mai văzut niciodată. (Aleargă să le vadă.)

BICA (cuprînsă de panică, se ia cu mîinile de cap): Vin spre noi? (Încremenește.)

ATENA (mai speriată încă): Vin aeroplanele! (Se înghesuie disperată.) Bebe... vino aici... (Imploră.) Fă-i loc, madam, te rog. (Se trag unii pe alții de picioare.)

LUCIA (de-afară, către Elena): Trebuie să fie vreo cinci sute de avioane. Sînt exact deasupra capului...

BICA (tipă, se ferește): Deasupra noastră (Se înghesuie.)

ATENA (se îndeasă și ea în șemineu): Deasupra capului...

LUCIA: Madam Ciorap... Nu cred să bombardeze aici... N-au nici un obiectiv în apropiere.

BICA (nefericită): Nu se știe... Dacă se rupe un șurub și cade așa la întîmplare, o bombă. Dacă se ciocnesc deasupra noastră și cad peste noi? (Se închină. Zgomotul motoarelor este la maximum.)

LUCIA (speriată, către Diacu): Ce-i asta? Un avion a făcut un opt de fum deasupra noastră.

BICA (leșină, și de spaimă o ia în brațe pe Atena): Ah!

ATENA: Ah! (O îmbrățișează pe Bica.)

BICA: Să murim împreună, madam Vezeliu.

ATENA: Cucoană dragă, las totul... uit totul... (Trec avioanele pe deasupra. E o încremenire totală înăuntru; cei de-afară urmăresc și ei încordat.)

LUCIA (strigă): Gata, a trecut ultimul val.

BICA (strigă fericită, sare afară): Au trecut, hai să le vedem și noi. (Cei trei ies în fugă.)

LUCIA (venind cu Diacu): Știi că erai cam palid? Tot așa eram și eu?

DIACU (suride, clipind din ochi, că l-a prins asupra faptului): Deh... Să vezi cinci sute de avioane încărcate cu bombe, deasupra capului, nu e un lucru de toată ziua. Îți cam taie respirația. Mă uitam și eu la dumneata. Știu ce frumoasă ești cînd ești palidă...

LUCIA: Mărturisesc că îmi bătea inima... Dar cînd le vedeam pe ele...

DIACU: Dragă, toți sîntem fricoși, dar ele au o frică prea vulgară. Știi ce a spus bestia de madam Ciorap despre Lazăr, adineauri? Auzi? Să-l trimită în pădure, că schilozii din război sînt păguboși, trag bombele după ei!

LUCIA (înghețată): A spus așa, infecta aia? E ceva să-i umpli gura cu iarbă...

DIACU: Și să-i dai două picioare în spate... Nu! Am altceva mai bun... Nu știe, se vede, că și eu sînt schilod de război. Ei, am să-i fac una s-o înnebunesc. Prea e abjectă. Să nu mai doarmă zi și noapte. Ce-a fost cu jocul de cărți, a fost o glumă. Ascultă, ea-și ține cheile de la faimoasa casă de bani în poșetă, nu?

LUCIA: Da... așa cred!... N-ai văzut că nu lasă poșeta din mîini?

DIACU: Are s-o lase. Mă duc la spital să fac rost de puțin cloroform sau orice narcotic oi găsi pe acolo. Îți spun... Am s-o fac să înnebunească!

LUCIA: Pentru numele lui Dumnezeu, ce-ai de gînd să faci?

DIACU: Ai să vezi. Cum fac rost de cloroform, îți spun despre ce e vorba. Că am nevoie de dumneata.

Perdea ua

(Seara, pe la ora 9, sînt la masa de joc. așezați după cum urmează: cu spatele spre sală, Lucia; în fața ei, Diacu; la dreapta ei, Bica; la stînga ei, Atena. Se vede că joacă de vreo patru ore. Elena stă în picioare la dreapta Luciei și privește.)

ATENA: Nu, nu merg. (Aruncă pe masă cărțile.)

BICA (întăritată): Cum nu mergi, madam? Ce, ți-ai făcut suma? Ei, drăcia dracului...

ATENA: Cu ce vrei să merg? Cu nouă cu decar?

LUCIA: Nici eu nu merg. (Aruncă și ea cărțile.)

ATENA: Și pe urmă, eu zic că ne-a-jung patru ceasuri de joc.

DIACU: Nu se poate, madam Veze-liu... Ne-ai uscat pe toți...

BICA: Ce să mai zic de mine? Mi-a luat într-o săptămînă aproape nouăzeci de mii de lei.

ATENA: Păi, dacă joci ca o cartoafă și te mai și încăpățînezi să forțezi jocul!

BICA: Cartoafă? Nu mai spune... De unde pînă unde cartoafă? Mai bine a nimerit-o cine ți-a spus dumitale madam Scalo!

ATENA (aruncă o privire glacială, feroasă, lui Diacu): Știu eu cine...

BICA (întoarce vinovat și ipocrit capul; împarte cărțile): Lucia, ia-ți cărțile.

ATENA (filează îndelung cartea): Stați...

BICA: Hai, madam, odată, n-o mai purica atît.

ATENA: Am deschis. (Pune bani.)

LUCIA: Fără mine. (Aruncă pe masă cărțile.)

BICA (pe nevăzute): De trei ori miza.

DIACU (cîntărește mult cărțile): Nu știu ce să fac. (Apoi, hotărît, le aruncă spre Lucia.) Nu.

ATENA (se mai uită în carte o dată): De nouă ori... (Pune bani.)

BICA (fără să se uite în carte): De optsprezece ori.

LUCIA (aranjează în timpul acesta cărțile pe care le aruncă apoi pe masă): Iar forțezi jocul, madam Ciorap?

ATENA (se uită în dreapta, emoționată, se uită în stînga, urmărită de privirile tuturor): Am dat. (Către Diacu) O carte...

DIACU (a avut timp să ia cărțile de pe masă și să le pună peste pa-

chet): Uite o carte. (Către Bica) D-voastră?

BICA: Două... (Le primește.)

(Amîndouă filează cărțile îndelung; cei trei complici, căci știe și Elena, se privesc lung, așteptînd curioși. Atena e foarte emoționată, Bica e și ea concentrată, filează.)

ATENA: Potul... (Pune bani.)

BICA (sec): De trei ori.

ATENA: Să-i vad... (Așteaptă banii.)

Nu văd decît aer. Mai ai și din por-turile trecute să-mi dai patru mii de lei.

BICA: Ho, madam, nu-ți fie frică... O să ți-i dau. În ce lume ai trăit?

ATENA (agată): Dar nici nu știu cît e potul... Nu știu pe ce jucăm.

BICA: De cînd cîștigi 90 de mii de lei, ți-a pierit contabilitatea... Fă socoteala cu plavazul...

ATENA (socotește pe un carnet): Vii cu 8, 24, 72, 146. O dată potul 300, apoi de trei ori 1800.

BICA: Așa o fi... Dai sau nu dai?

ATENA: I-am dat... Ful de ași.

BICA: Ei, ai pierdut. Caré... de opt. (Adună banii.)

ATENA (furioasă): Dar să știi că nu mai joc fără bani pe masă. (Apoi, grosolană, către Elena) Și dumneata ce te-ai proțăpît lîngă mine, domnișoară? Nu vezi că îmi porți ghinion? (A început să împartă cărțile.)

ELENA (jignită): Nu vă supărați, n-am știut. (Trece în dreapta Luciei.)

BICA: Pas. (Furioasă.) Ei, acum ai venit lîngă mine? Lasă-mă că am și eu cabulele mele. Nu pot să sufăr păgușoșii. Sărăcia poartă ghinion.

DIACU: Pas, toată lumea? (Adună cărțile.) Vîno lîngă mine, Ilenuță, că mie îmi porți noroc, numai cît mă uit la tine. (Împarte cartea.)

ATENA: Pune și dumneata miza, domnule Diacu. Ce naiba, ăsta e joc?

DIACU: Scrie-mă în carnet... Hapsînă ești, Dumnezeuule!

ATENA: Oi fi hapsînă, dar cine n-are bani, să nu joace. Am pus 20 de mize pentru dumneata pînă acum.

LUCIA (face cartea și o împarte): Pentru mine cît ai pus? Numai 12, nu?

BICA (pe nevăzute): Pas.

DIACU: Nu. (Aruncă pe masă cărțile.)

ATENA (a filat cartea): Am deschis. Potul.

LUCIA: Nu merg.

BICA (pe nevăzute): De trei ori. (Pune banii pe masă, căci acum are.)

ATENA: Forțezi mereu, madam? (Ranchiuoasă.) De nouă ori. (Pune banii.)

BICA (se uită în carte): Am dat. (Numără banii.)

DIACU (în timpul acesta, prefăcându-se că se joacă distrat cu cărțile zvirlite pe masă, le-a aranjat cum trebuie și le-a aruncat neglijent spre Lucia): Aveai perechi bune. Puteai să mergi, Lucico.

LUCIA (a luat cărțile de pe masă cu un aer neglijent, absent, și le-a pus peste pachet. Către Bica): Cîte luați?

BICA: Două.

LUCIA (i le dă, apoi către Atena): Cîte?

ATENA: Trei.

LUCIA: Uite, trei. (Azvirlе pachetul pe masă.)

DIACU: Cîți ani are copilașul servitoarei dumitale, madam Ciorap?

BICA: Da' ce, eu i-am tăiat buricul, să știi cîți ani are? (Preocupată de carte.) Dar ce-ți veni acum? O fi avînd vreo trei ani.

DIACU: Și de ce nu-l aduci aci la Bușteni, la adăpost, și pe el? Ar fi maică-sa mai fără grijă acolo și ar păzi mai bine casa.

BICA (cu țifnă): Ei, acum să fac și pe doica... Asta-mi mai lipsea.

DIACU: Am să am eu grija lui... Nu știi că am o inimă de frăulein?

LUCIA: Nu, zău, madam Ciorap, am avea noi grija lui.

BICA: Ia, lăsați-mă în pace cu năzbitiile astea! (Se pregătește să deschidă.)

ATENA: Cine a deschis?

BICA: Eu. Potul. (Pune banii.)

ATENA (pe nevăzute): De trei ori. (Pune banii.)

BICA (fără să vadă): De nouă ori (Pune iar banii.)

ATENA (filează îndelung).

DIACU: Hai, madam, că ne enervezi! (Se uită lung la Lucia, ea la el.)

ATENA: După ce joci pe ziua de ieri, te mai și enervezi acum? (Își frămîntă degetele.) De optsprezece ori potul...

BICA (se uită în carte, tresare, apoi cu o privire șireată): Și mie, încă pe atît.

ATENA: De ce forțezi mereu jocul, madam? Cu cît vîi?

BICA: Fă socoteala. Scoate plaivazu' și carnetu'.

ATENA (brusc furioasă): Madam, ăsta nu e joc, e bătaie de joc. Du-te și scoate banii din fortăreața aia de fier și termină odată. Dacă nu pui banii pe masă, nu mai joc... Gata!

BICA: Cu ce lume-ai mai jucat în viața dumitale, madam, de nu știi să te porți cu oamenii? (Turbată.) Da, eu sînt de vină că nu știi pe cine invit în casa mea... Să-mi fie de învățătură de minte. (Se ridică furioasă și trece dincolo, la ea.)

(Diacu, Lucia și Elena au încremnit, așteaptă catastrofa. Se dă la o parte perdeaua, care era în dreptul camerei vecine. E o încăpere lunguiață, cu un pat scund dublu, cu ușă spre o cameră de baie, un placard în perete vopsit cu duco alb; în fund, o casă de bani verde, rămasă aci, se vede, de cînd încăperea era un fel de birou al lui Ciorap; diverse adaosuri de mobilier de prost gust, cu totul nepotrivite locului.)

În stînga, în living-room

ATENA (căutînd să-și justifice gestul): Domnule, e cărpănoasă, de ție-silă. Asta ia banii pe nerăsuflete, cu două mîini, și cînd dă, trebuie să întinzi de ea, ca să scoți ceva... Nu-i e rușine... e putred de bogată și tót mahalagioaică a rămas... Fata circiumarului de la Obor.

LUCIA (clatină din cap): E cam vulgară, n-am ce spune.

DIACU (ironic): Așa se face avere, domnișoară. (Vrea să ia de pe masă cîteva monede, să le puie caniotă pentru servitori.)

ATENA (nervoasă): Ce faci, domnule?

DIACU: Are să fie un pot foarte mare, punem în farfurioară doi, trei poli pentru servitori.

ATENA: Ei, asta-i acum...

DIACU: Păi, nu sînt de la dumneata, sînt din pot. O să fie pe masă o avere. Poate că în definitiv nici nu iei dumneata potul. (Nervos.) Lasă doi poli pentru servitori!

ATENA: Nu mai spune... da' ce-am eu cu servitorii?

DIACU: Pentru că-i ținem tîrziu, peste orele de serviciu... Cîțiva poli le prinde și lor bine, că sînt oameni necăjiți.

ATENA: Să le fie de bine. Ce? M-ajută ei să ciștig? Ciștig, fiindcă știu să joc.

LUCIA (ii spune, rinzind cu înțeles, lui Diacu): Asta... așa e. Cîștigă fiindcă știe să joace... (Cei trei rid.)

BICA (în cameră. După ce a pus zăvorul la ușă cu grijă, a deschis casa de bani, răsucind tot felul de chei. În clipa în care a deschis-o, vede un fel de carton alb și începe să tremure, îi biție mîinile. Ia cartonul și citește, scris de mînă, cu litere majuscule, i se împleticește limba):

Pînă în trei zile sînteți obligată să depuneți la Banca Națională acești 5000 de dolari și 2000 de napoleoni. Altfel, vă așteaptă cinci ani de temniță.

Vedetot.

(A leșinat o clipă, a căzut pe pat. Iși revine numaidecît, aleargă iar la casa de bani. Începe să verifice înfrigurată punga de piele de căprioară, cu enorm de multe bijuterii. Răsuflă ușurată.) Nu lipsește nici una...

In living-room

DIACU (începe să strige): Hai mai repede, madam, ce faci acolo?

In cameră

BICA (gîfîind): Acum, acum... (Numără mereu înfrigurată pachetele de dolari.)

In living-room

LUCIA (ipocrită): Ce-o fi întîrziind atît? (Surid iar, cei trei complici.) Să nu-i fi venit rău...

DIACU (se ia cu mîinile de păr): Vine cu milionul, madam Vezeliu... Ce te faci? Ți-a pus Dumnezeu mîna-n cap.

In cameră

BICA (răsuflă ușurată): Nici aici nu lipsește nimic. (Răstoarnă punga cu aur și numără napoleonii vertiginos.)

In living-room

DIACU: Hai, madam Ciorap... Ce întîrzi atît? (Fals îngrijorat.) Ți s-a întîmplat ceva? (Se duce la ușă.) I s-o fi întîmplat ceva... Hai, vii? Ți s-a întîmplat ceva? (Zgîlție ușa.)

In cameră

BICA (pripit): Nimic... (Gîfîind.) Vin acum. (Numără mereu disperată.)

In living-room

DIACU: Domnule, nu e numai la-comă, bolnavă după avere. E și neomenoasă.

ATENA (cu buze subțiri): Mitocancă... Ce vrei? Fată de circiumar...

LUCIA: Cum, madam Vezeliu, fată de circiumar?

ATENA: Cum vă spun... fată de circiumar. 'Circiumar, pe Ferdinand, unde-a fost Oboru'... Vis-à-vis de liceul de fete. Eu să n-o știu? că mi-a fost elevă, cînd eram directoare... Tată-său sta cu fote dinainte, la tejghea... Erau destul de bogăți... Pe ea am văzut-o cu ochii mei spălînd vasele în prăvălie, legată cu tulpan la cap... Era grasă și pe-atunci. Și destul de frumoasă.

LUCIA: Atunci, n-are mai mult de patruzeci-patruzeci și cinci de ani.

ATENA: Patruzeci-patruzeci și doi... N-a terminat liceul... Că într-a opta a fugit cu Ciorap, care era pe atunci un golan sfrijit, violonist la Operă.

LUCIA (uimită): Ciorap a fost violonist la Operă?

ATENA: Cum vă spun... Circiumarul nici n-a vrut să audă la început. Că vrea să dea fata după un ofițer... Dar n-a avut ce să mai facă...

DIACU: Asta-i fantastic. Dintr-o circiumăriță romantică și un violonist sfrijit, a ieșit cea mai teribilă pereche de oameni de afaceri din țara romînească.

ATENA: Ea l-a schimbat. Ea l-a făcut om... Și-acum îl dăscălește... E și azi amoretată de el... Îl mai pune și acum să-i cînte la vioară.

DIACU: Ei, l-a schimbat... Dacă nu era soiul lui, nu devenea atît de hrăpăreț. Nu se schimbă oricine.

In cameră

BICA (a terminat de numărat, răsuflă fericită): Sînt toți! (Mai numără și pachetele de cîte 100 de mii de lei.) N-a luat nimic. E o glumă idioată... O glumă... (I se înmoaie dintr-o dată picioarele, cade pe pat, constatînd cu groază.) Are cineva chei false potrivite la casa de bani... Ce mă fac? Umbă cînd vrea, ca o stafie, la banii

mei. Ce mă fac?! (*Cade zdrobită pe pat, dar sare iar, speriată.*) Aci umblă când vrea. (*Mută repede totul într-un geamantan.*)

In living-room

DIACU: Nu-i lucru curat... Să știi că i-a venit rău.

ELENA: Nu m-ar mira... Asteia trebuie să-i vie rău de câte ori scoate bani din casa de fier.

DIACU (*zgâlție ușa*): Madam Ciorap, ce e cu dumneata? Ți-a venit rău? (*Zgâlție mai tare ușa.*)

In cameră

BICA (*tresare iar*): Ah, aici îi găsește ușor oricine. Servitoarea. Ah, Dumnezeule, mi-am pierdut mințile. (*Sare speriată de pe pat și golește iar geamantanul în casa de bani, pe care o închide cu cheile.*) Nimic... Tot... Ca o stafie umblă aci când vrea. Cine i-a dat puterea să vadă tot?

In living-room

DIACU (*zgâlție mereu ușa*).

LUCIA: Madam Ciorap... Deschide... Să chemăm un doctor?

In cameră

BICA: Nu, nu, dar nu mai joc... (*S-a trîntit iar pe pat, extenuată.*) Are cheile de la casa de bani... Nu mai ies din cameră pînă nu aduc un lăcătuș să schimbe broaștele la ușă. Ce fac cu casa de bani? Ah, ce fac? Înebunesc! Zi și noapte am să stau lipită de ușă.

ATENA (*care venise și ea la ușă*): Madam, dacă nu plătești, ai pierdut. Ai să-mi dai, cu ceea ce ai venit pînă acum, șase mii de lei, plus patru. (*Către Diacu.*) Dumneata ai să-mi dai 120 de lei. (*Luciei.*) Dumneata, 80.

DIACU: Ți-i dau, că-i meriți.

ATENA (*către Bica*): Ai auzit, madam? Ai să-mi dai 10.000 lei.

BICA (*arsă*): Ai spus că nu primești pe datorie. Deci, n-am mers. N-am să-ți dau nimic. (*Încet.*) Trebuie să fac acum pe bolnava o săptămînă... Cum o să ies din cameră? Oricum, nu mă mai dezlipesc de ușa camerei. Ah... Cine-o fi avînd cheile? Dacă vine la noapte și mă omoară? Ah, sînt leorcă de nădușeală, îmi

arde fruntea. (*Se duce la ușă, descompusă, deschide.*) Aduceți pe doctorul Gheorghiu. (*Apoi cade iar pe pat.*)

Perdeaua

(*Același decor, cu cîteva zile mai târziu*)

Scena 1

BEBE, CORLOIU (*se prefac că joacă table*)

CORLOIU: Trebuie să înțelegi și dumneata că așa nu mai merge, așa nu mai poate să meargă. Lucrezi cu noi la Siguranță de aproape 10 ani, de cînd nu ieșiseși încă la pensie, ca profesor. Îți dai seamă ce răspundere avem, deci, și nu se poate să nu-ți dai seamă și ce vrem de la dumneata. Gîndește-te că ești plătit cu bani buni ca să faci un serviciu care nu te obosește cu nimic. Numai că trebuie să vezi clar.

BEBE: Domnule inspector general, eu v-am trimis destule informații luna trecută...

CORLOIU: Îți repet, neserioase...

BEBE: Ce sînt eu de vină că dumneavoastră nu vreți să credeți? Ciorap și nevastă-sa sînt niște feroci comuniști.

CORLOIU (*iritat*): Lasă-i, domnule, pe Ciorap și pe nevastă-sa în pace.

BEBE (*îndîrjit și dezolat*): Dacă vă spun că aștia sînt niște feroci comuniști, și d-voastră nu credeți?...

CORLOIU (*plictisit*): Domnule Vezeliu... Domnule Vezeliu... am impresia că din pricina certurilor și sicîiilor dintre soțiile dumneavoastră, d-ta nu mai vezi decît ciorapi roșii înaintea ochilor. Nu ajung vorbe goale pentru noi... Vrem fapte...

BEBE (*dîrz*): Da' ce, eu nu vă dau fapte? Cînd vă spun că de trei zile Ciorap umblă fără cravată la gît! Pretinde că e periculos să te găsească bolșevicii cu cravata la gît... (*Face semnul sugrumării cu cravata.*) De două zile taie lemne la bucătărie ca să facă bătături în palmă. Nevastă-sa umblă legată la cap ca servitoarele. A descoperit tocmai acum că o arde soarele prea tare. Ii e frică acum să mai puie ochelari de scafandru pe nas. Sînt comuniști feroci. Vă spun eu. Nevesti-mii îi e frică să mai rămîie singură cu ei.

CORLOIU (*exasperat*): Domnule Ve-

zeliu, lasă-l în pace pe Ciorap și ocupă-te de cine îți spun eu.

BEBE: Eu îmi declin orice răspundere, domnule inspector general.

CORLOIU (*mînios*): D-ta ocupă-te de ministru și de Diacu ăsta, cum îți spun eu. Ți-am spus să te strecorezi în camera lui și să-i cercetezi bagajele... Aveți camere vecine... Fă-te că greșești ușa.

BEBE: Am fost de două ori și n-am găsit nimic.

CORLOIU: Caută... caută mereu. Afacerea rapoartelor germane publicate în fișucile clandestine comuniste este opera lui Diacu. Și cînd îți spun eu un lucru, așa este. Și încă ceva... Nu-mi place că nu ești ceva mai dezlegat la limbă... Chestia cu luarea Iașilor mi-a plăcut, dar ieri nu mi-a plăcut deloc... Fă mai mult pe comunistul...

BEBE: Nu pot, că mă plesnește nevastă-mea, cînd e de față sau cînd aude cumva că am vorbit ca un bolșevic. Nu știe situația și mă amenință că mă snopește. Ar fi bine să-i explicăți d-voastră.

CORLOIU: Nu. Doamne ferește, n-ar pricepe nimic, e încuiată rău, și s-ar încurca totul.

BEBE: N-aveți dreptate, vede grozav. Ea mi-a deschis ochii despre Ciorapi, că sînt comuniști feroci.

CORLOIU (*iritat*): Lasă-i pe Ciorapi.

BEBE: Am să vă aduc dovada.

Scena 2

Aceiași. CIORAP, apoi BICA

CORLOIU (*văzîndu-l pe Ciorap*): Nu mai joc cu d-ta. Ai dat de trei ori dublă la rînd... Extraordinar...

BEBE (*tîmpit*): Vine cineva?

CORLOIU (*șoptit*): Joacă, nu mai întreba!

BEBE (*zevzec*): A, da...

CIORAP (*aproape deghizat într-un soi de lumpenproletar, șapcă de apaș, haine vechi, cămașă colorată, fără guler*).

CIORAP: De table vă arde acum cînd vin bolșevicii?

BEBE (*face cu ochiul, triumfător*): Ei?

CORLOIU: Crezi că vin, domnule Ciorap? (*Apare și Bica, legată cu basma la cap.*)

CIORAP: Sînt lupte mari în Moldova. Vin de pe bulevard. O să vă

spuie și Diacu cînd s-o întoarce. Era și el de față.

CORLOIU (*bucuros*): Diacu e pe bulevard? (*Lui Bebe*) E momentul. Vino cu mine, domnule Vezeliu, pînă sus.

Scena 3

CIORAP, BICA, apoi ATENA, BEBE

BICA (*lui Ciorap*): Ascultă, ai spus-o în glumă sau e sigur?

CIORAP (*dă din cap, șoptește abătut*): Sigur...

BICA: Și de asta ești atît de abătut?

CIORAP (*mereu pe gînduri, apoi brusc furios*): Ah, îmi vine să-mi dau cu pumnii în cap că n-am rămas anul trecut în Elveția...

BICA: Eu ți-am spus să rămînem la Zürich, acolo... Credeam că d-aia am cumpărat vila aia.

CIORAP: Mi-a luat Dumnezeu mințile. Am venit înapoi cînd am văzut că l-au numit pe Bărlătescu la Coordonarea Economică. Vroiam să mai realizez cîteva compensații... Dar Bărlătescu ăsta e un bleg. Nu mai poate scoate nici un pașaport măcar.

BICA: Ieri la cărți spunea o cucoană că azi noapte a plecat umu' cu vagon-lit-ul din gara Sinaia, cu nevasta, cu sora, era și o nepoată. Aveau 20 de geamantane pline...

CIORAP (*clătînd din cap*): Ți-a fost secretar general la Interne... Ei se înțeleg între ei. Duce bani în străinătate pentru alții, care speră să plece în ultimul moment cu avionul. (*Se apropie de ea, în șoptă.*) Nu știu cum să facem cu bombardamentele astea... Să știi că am cumpărat o căsuță pe Colentina, ca să fugim, să ne ascundem la mahala cînd or veni bolșevicii. De la o ghi-citoare... Are trei cărți în poartă... Un popă, un birlic și o damă. Căsuța e într-o grădină. Da' ar trebui să mergi de pe acum de cîteva ori pe-acolo, să te știe puțin lumea ca ghi-citoare.

ATENA (*intră cu o falcă în cer și alta în pămînt*): Ce-am auzit, domnule Ciorap, că d-ta susții că vin bolșevicii?

CIORAP (*plesnit*): Vin, madam, vin... Poate să-i oprească numai un tanc uscat ca d-ta.

ATENA: Va să zică, mai rău ca Diacu? Ei, și crezi că dacă ți-ai pus șapcă, o să te apere cumva?

BICA (*sinceră ca o lopată*): Să știi dumneata. Ai văzut ce spunea ieri madam Cețoiu...? Că bolșevicii stau la colțul străzii cu o mitralieră, și cum apare unul cu pălărie, poc! îl și împușcă drept în cap. Pe urmă, strâng toți copiii și îi duc la ei acolo, în Siberia. Iar pe femei le comunizează pe toate.

ATENA: Și d-ai-aia ți-ai pus broboadă? Ei, ți-o fi convenind d-tale asta... Dar decît să mă comunizeze pe mine, mai bine moartă! Ți-am spus: uite, am aici șoricioaică. (*Caută cutia, n-o găsește.*) Hait, am pierdut cutia. (*Se repede la un dulap, caută, o găsește.*) Cînd oi auzi că se apropie bolșevicii, o pun în mîncare și mie și lui Bebe... Și gata...

BEBE (*apare și el deghizat, cu șapcă, fără cravată. N-o vede pe Atena, se adresează direct Bicăii*): Vin bolșevicii...

ATENA (*brutală*): Ce tot trîncănești, blestematele? Vrei să-i aduci pe bolșevici? (*Gata să-l plesnească.*)

Tabloul 4

În același loc, pe la 3 august 1944

CORLOIU, ELENA

CORLOIU (*a așteptat-o pe Elena, care a coborît pe scară și vine îngrijorată spre Corloiu*): Poftim, domnișoară, luați loc. (*Îi oferă profesional, o țigară.*) Fumați?

ELENA: Nu. (*Îngrijorată.*) De ce m-ați chemat aci?

CORLOIU (*a privit-o îndelung, schimbă puțin tonul*): Aș vrea să-mi răspunzi la vreo două întrebări. Unde ții d-ta mapa cu corespondența d-lui ministru?

ELENA (*palidă*): Nu e în grija mea corespondența d-lui ministru.

CORLOIU: Nu primești d-ta corespondența confidențială a d-lui ministru?

ELENA: Nu, domnule... Dar nu vād de ce mă întrebați? Poate că nici nu trebuie să vă răspund.

CORLOIU (*îi arată o insignă secretă*): Cine are grijă de această corespondență?

ELENA (*tot mai palidă*): Nu știu... Cred că d-ra Lucia Grigoriu.

CORLOIU: Și unde păstrează d-ra Lucia Grigoriu această corespondență?

ELENA: Cred că în biroul d-lui ministru.

CORLOIU: În biroul d-lui ministru?... Bun... Dar în biroul acesta mai intră și altă lume, nu?

ELENA (*îl privește mirată*): Altă lume?

CORLOIU (*direct*): D-ta, de pildă...

ELENA: Știi bine că noi lucrăm în camera vecină cu biroul d-lui ministru. E o cameră care a fost transformată în birou pentru noi două. Eu nu intru la d. ministru decît dacă sînt chemată.

CORLOIU: Mi se pare că d-ra Lucia pune corespondența confidențială într-un sertar din biroul d-lui ministru. Nu?

ELENA (*cu grijă*): Nu e sertar... Este un safe Fichet, cu o cheie specială.

CORLOIU: A. va să zică știi precis unde ține corespondența? Și cheia de la safe?

ELENA: O păstrează d-ra Lucia.

CORLOIU (*puțin iritat*): Dar d-ta, în definitiv, ce rost ai aci?

ELENA: Eu scriu la mașină ordinele și deciziile d-lui ministru.

CORLOIU: Le dictează d-sa?

ELENA: Uneori le dictează, alteori mi se dau ciorne.

CORLOIU: Și alteceva ce mai scrii?

ELENA: Scot copii după anumite hîrtii primite, pe care d. ministru ține să le aibă copii personale.

CORLOIU (*increment, uimit*): Copii personale? Pentru ce?

ELENA: Cred că d. ministru ține să-și facă un dosar personal, pentru ca eventual să aibă de pe ce redacta rapoartele către Consiliul de Miniștri.

CORLOIU (*insistînd cu țilc*): De ce are nevoie d. ministru de un dosar personal pentru aceste rapoarte, cînd are la dispoziție dosarele originale?

ELENA: Nu știu...

CORLOIU: Mi se pare ciudat...

ELENA: Mie nu mi se pare ciudat deloc... D. ministru vrea, poate, să-și aibă dosarul lui personal, pentru ca mai tîrziu cînd nu va mai fi ministru, să fie acoperit, ca să poată răspunde la nevoie... în cine știe ce împrejurare. Cel puțin, așa spune d-sa că se face în politică.

CORLOIU (*mirat, căutînd pe gînduri*): Așadar, d-ta scoți copii de pe mai

toate actele importante pe care le primește domnul ministru.

ELENA: Nu știu... De pe actele pe care mi le dă d. ministru.

CORLOIU (*se scoală de pe scaun și reflectează adânc, fumînd, plimbîndu-se*): Așadar, scoți copii de pe actele cele mai importante?

ELENA (*apăsât*): De pe toate actele pe care mi le dă d. ministru.

CORLOIU: Dar multă încredere are în dumneata... Și dosarul acesta personal, unde îl păstrează domnul ministru?

ELENA: În casa de bani din biroul său...

CORLOIU (*după o pauză, tot îngîndurat*): Ascultă, în biroul d-voastră, domnul Diacu vine des, nu?

ELENA (*nedumerită*): Des? Vine... așa... cînd și cînd...

CORLOIU: Mă rog... Vine să fumeze cîte o țigară, nu? Să mai facă puțînă conversație?

ELENA: Da.

CORLOIU: Vine și cînd scrii d-ta aceste copii de pe acte importante?

ELENA: Vine cînd are chef de o șuetă, cum spune d-sa... Pe mine nu mă deranjează cînd vine, și cred că nici pe d-ra Lucia.

CORLOIU (*cu înțeles*): Am observat că domnișoarei Lucia îi plac foarte mult aceste șuete.

ELENA: Nu știu... poate că da...

CORLOIU: Dar, așa, trăgînd din țigară și spunînd anecdote, domnul Diacu nu-și aruncă uneori ochii pe hîrțile importante de pe care scoți dumneata copii?

ELENA: Nu.

CORLOIU (*se oprește o clipă, nervos, apoi pleacă*): Mulțumesc, domnișoară. (*Pleacă.*)

ELENA (*se uită după el bănuitoare, înghețată*).

Scena 4

BĂRLĂTESCU, CIORAP, apoi BICA

BĂRLĂTESCU (*aferat*): Dă-ne voie un minut, domnișoară... (*Ea iese.*) E mai bine de vorbit aci. Poți controla de jur împrejur. Biroul meu n-are uși captonate. Ascultă, este o încurcătură cu cisternele la Bucs. Nu trecuseră nici alaltăieri frontiera elvețiană.

CIORAP (*cade uimit pe scaun*): Nu trecuseră nici alaltăieri?

BĂRLĂTESCU: Nu erau în regulă, după nemți, hîrțile de bord. Azi, C.F.R.-ul a trimis, după indicațiile germane, un nou tablou de echivalență. Dar ce te-ai deghizat așa?

CIORAP (*amărit de tot*): Nu mai e nici o nădejde de plecare. Caut să mă aranjez și eu cum pot...

BĂRLĂTESCU: Ba, vezi că trebuie să pleci. E neapărat nevoie de d-ta acolo.

CIORAP (*nu mai poate respira*): Mi-au dat pașaportul?

BĂRLĂTESCU: Nu, dar pleci neapărat, altfel, toată afacerea cade baltă.

CIORAP (*interzis*): Cum să plec?

BĂRLĂTESCU: În zece minute, lîngă tunel te așteaptă o mașină sanitară germană.

CIORAP (*incremenit, nedumerit*): Dar...?

BĂRLĂTESCU: Îl cunosc pe maiorul medic. I-am explicat că ești un mare industriș căutat de poliție, fiindcă te bănuiește că ai subvenționat mișcarea legionară. A spus că în cazul acesta, te ia pe răspunderea lui. Dacă primesc de la d-ta o telegramă cifrată — îți dau textul acum — îi număr la întoarcerea lui un milion de lei. (*A intrat Bica, pe care în prima clipă el nu o poate observa.*) Mi-i dă nevasta dumitale... Lasă-mi un cuvînt. Îi explic eu că ai plecat repede, ca să nu pierdem 20 de milioane de lei.

BICA (*ca un jandarm sentimental*): Cum o să plece și o să mă lase aici? Nu se poate! Mă agăț de picioarele lui.

BĂRLĂTESCU: Madam, pentru numele lui Dumnezeu, nu vorbi. Nu vezi că și eu rămîn aici? E nevoie ca măcar el să poată pleca mai înainte, ca să aranjeze lucrurile acolo. Mai ușor obține pașaportul și viza din Elveția. (*Către Ciorap, energic.*) Haide, domnule, să te duc cu mașina. Oprim la gară, să-ți iei bagajele.

BICA (*plînge cu suspine grele*): Va să zică...

CIORAP (*a trecut o clipă dincolo, revine, își bagă portmoneul la spate*): Gata...

BĂRLĂTESCU (*dezolat că ea plînge*): Te rog... (*Îl întoarce de la ușă.*) Stai, stai puțin... Iscălește scrisoarea asta de recunoaștere către mine... O simplă formalitate.

CIORAP: Fie și-așa...

BĂRLĂTESCU (*îi dă o foaie*): Uite și textul telegramei. Nu uita că ești

un mare industriaş, care a subvenţionat mişcarea legionară. Medicul neamţ te va duce pînă la Innsbruck... Acolo trebuie să te descurci singur. Azi sîntem în 3 august. Peşte o săptămînă, aştept ştiri de la d-ta. Pînă atunci poate că iese şi delegaţia mea la Viena... (*Către Bica, care s-a pololit brusc.*) Aşa... aşa-mi plăci... Dumneata n-avea grijă. O femeie se descurcă mai uşor.

BICA (*devotată*): Mişule, stai... Eu am păstrat scrisoarea de la legionari la mine. Ia-o cu tine, atunci... (*Trece dincolo, revine cu o scrisoare.*) Ştiam eu că o să prindă bine.

BĂRLĂTESCU: Bună idee, bravo, madam, aşa... da! (*E la uşă.*)

CIORAP (*şovăie*): Îmi daţi voie o clipă să-mi pup nevasta?

BĂRLĂTESCU: Pup-o repede... (*Aşteaptă în prag.*)

CIORAP (*la ureche*): Bica, am vîndut tot, tot, moşie, fabrica, blocurile, acţiunile şi le-am transferat în cocoşei şi bijuterii... au mai rămas nevîndute fleacuri... Vezi că în vila noastră la Bucureşti, în pivniţă, e un perete secret. E o casetă acolo cu 20.000 de cocoşei şi patru briliante mari... Uite, asta e cheia...

BICA: Dar dolarii şi smaraldul acela mare?

CIORAP: Îi iau cu mine (*O pupă grăbit.*) Tu aduci tot cu tine, cum îţi obţin paşaportul şi vizele. (*Iese.*)

BICA (*sentimentală*): Mişule... (*Iese după el.*)

Scena 5

DIACU, BEBE, apoi BICA

(*Intră oarecum enervat, Diacu, ca să curme o discuţie cu Bebe, care se ţine după el.*)

DIACU (*plictisit*): Dragă, ce mai vrei acum de la mine?

BEBE (*alarmat*): Să nu credeţi cine ştie ce...

DIACU (*iritat*): Ce naiba vrei să cred? Ai intrat din greşeală în camera mea...

BEBE: Intocmai...

DIACU: ...şi văzînd o valiză care se-măna cu a d-tale, n-ai mai ieşit şi ai deschis-o...

BEBE: Aşa... Aşa... am deschis-o, crezînd că e a mea. Iar pe urmă...

DIACU: Vezi că înţeleg? Pe urmă, dînd în ea peste un caiet de amintiri al meu, ai crezut că sînt amintirile d-tale, nu?

BEBE (*iluminat*): Extraordinar cum ai ghicit.

DIACU: ...şi crezînd că sînt chiar amintirile d-tale, ai început să le citeşti, grăbit... Tocmai atunci am intrat eu...

BEBE: Nemaipomenit cum ghiceşti dumneata... Îmi pare bine că nu crezi altceva.

DIACU: Şi acum, lasă-mă în pace, nu te mai ţine de mine...

BICA (*intră peste ei, misterioasă*): Aş avea o vorbă cu d-voastră.

BEBE: Cu mine?

DIACU: Bine, atunci vă las...

BICA: Cu d-ta... şi cu d-ta. Cu amîndoi... E mai bine cu un martor.

BEBE (*curios*): Ce e?

BICA (*milogîndu-se*): Ştiţi că sînt fiică de oameni săraci. Tata era un biet circiumar de mahala. Maică-mea era ghicitoare, avea un birlic şi un popă la poartă. (*Cei doi se uită uimiţi. Ea se duce la toate uşile, le controlează.*) Uite ce... Eu aş vrea să subscriu o sumă pentru Partidul Comunist...

DIACU (*interzis*): Cum?

BEBE (*adulmecînd preţul*): Cît?

BICA (*grăbită, emoţionată*): Aş vrea să subscriu o sumă pentru Partidul Comunist... Nu vrei să primeşti?

DIACU (*uimit, interzis*): Dar, madam?!

BEBE (*grăbit*): Cum să nu primim... Cum să nu primim? Cît vrei să dai?

BICA: Păi, eu ştiu, o sută de mii de lei.

BEBE: Cam puţin... Subscrie măcar trei sute de mii.

BICA: Două sute de mii şi mai tîrziu alţii. Dar vreau ceva la mîină...

Vi-i aduc acum. (*Iese grăbită.*)

BEBE: Adu-i repede... (*Ia o foaie de hîrtie de pe masă, o liniază repede şi scrie pe ea*) Lis...ta de sub...scrip...
ţie pen...tru Par...tidul ...

DIACU (*zăpăcit*): Ascultă, domnule Vezeliu, d-ta eşti comunist?

BEBE: Ehe... din 1930... D-ta de cînd eşti în mişcare?

DIACU: Eu nu sînt comunist... dar în orice caz, cu mutra dumitale, nu-mai comunist nu mi te închipuiam. (*S-a întors Bica.*) Aia sînt deştepti.

BEBE: Haide, dragă madam Ciorap, semnează aci cu mîna d-tale, scrie suma şi în litere...

BICA (*pune pachetul de bani pe masă*): Iată-i... (*Semnează.*) Îţi mulţumesc, îţi mulţumesc foarte mult, domnule Bebe... (*Grijulie.*) Şi cînd o fi ceva... Nu mă uitaţi şi pe mine...

BEBE (*serios*): Fii liniştită. Ai nimerit

tocmai ce trebuia... Te-ai asigurat pe viață... (Sună telefonul.) Alo... da... da... Cine? Da... da... acum... numaidecât... Uite-l.

Scena 6

Aceiași, CORLOIU, după el un agent, BĂRLĂTESCU, ATENA, ELENA

CORLOIU (care cobora, ia telefonul): Da, da. (Uluit.) Cum? Elena Dumitru? Cum? Da... da, imediat... Ați spus că așteptați la telefon? (Aleargă pe scări, telefonul rămîne deschis. Bebe aleargă după el. Corloiu coboară pe scări, împingînd înainte cu revolverul pe Elena Dumitru.)

CORLOIU (agentului apărut din senin, menit poate să-l aresteze pe Diacu): Pune-i cătușele. (Furios, lui Bebe) De ani de zile încasezi diurnă degeaba și nu știi ce se petrece sub nasul dumitale, de mă injură pe mine șeful...

BEBE (speriat): Eu?

CORLOIU (la telefon): Am și arestat-o. O expediez cu acceleratul de 7 jumătate... Da, da, complicități?... Aici? Nu știi, să vedem. Îmi faceți reproșuri nedrepte. Nu putem prevedea... (Vin pe toate ușile alarmate, uluiți, profund impresionați, Lucia, Atena și, ultimul, Bărlătescu.)

LUCIA (îngrijorată): Elena! (Aleargă spre ea.)

CORLOIU (lui Bărlătescu): Domnule ministru, secretara d-voastră este o periculoasă comunistă, care comunica informații secrete. (Agentul i-a pus cătușele.)

ELENA (extenuată): Nu sînt comunistă... Nu e adevărat nimic.

CORLOIU: Ai să mărturisești și țîța pe care ai supt-o... N-avea nici o grijă... Ai mîncat pîinea statului, ca să-l vinzi...

ELENA: Pîinea statului?... Pîinea amară a statului o mînincă tatăl meu muncind 12 ore pe zi în dogoarea cazanelor... O mîninc și eu scriind aplecată pe mașină pînă amefesc, pentru ca să trăiți voi în

răsfăț și lux. Vă repet că nu sînt comunistă... Nu știu de ce sînt acuzată... Nu știu ce se va întîmpla cu mine... Am auzit ce răi sînteți... și ce cruzi...

ATENA: Îndrăznești să vorbești așa cu noi, care am fost atît de buni cu tine, lepră?

ELENA (absentă, palidă): O, vă cunosc bunătatea! Din albia în care mă legăna mama cînd eram mică, am învățat să vă cunosc bunătatea. Ucideți cu surîsul pe buze, fără șovăire, cînd vreți ceva... cînd vă stă ceva în cale... Sînteți lacomi și vreți mai mult decît vi se cuvine... Dar se apropie ziua cînd va trebui să dați înapoi tot ce ați luat pe nedrept. E atît de aproape această zi că mă doare că numai la o jumătate de pas de ea, eu nu voi mai putea s-o apuc. Să văd cu ochii mei.

CORLOIU (ironic): Crezi tu că e aproape? Să fii sănătoasă... dacă o să mai poți!

LUCIA (aleargă la ea): Elena, eu cred că nu ești vinovată... (Scoate tot din poșetă.) Iată tot ce am... Poate o să ai nevoie. (O îmbărbătează.) Cere-mă ca martoră...

CORLOIU (brutal, o smulge): Domnișoară, nu vă dați seama ce faceți! (Face semn agentului.) Haide... Domnule Diacu... ne întovărășiți și d-ta.

BEBE: Domnule inspector general... mai avem aici... o complice feroce... madam Ciorap.

CORLOIU: Fapte, nu vorbe!

BEBE: Acte în regulă, am o comunistă declarată sub semnătura ei proprie... Citește aici... Madam Ciorap... (Toți rămîn încreneniți.) Iată ce scrie aici. (Îi dă hirtia.)

BICA (leșină): Ah! Ce-am făcut. Mi-am pierdut mințile.

CORLOIU (citește îngrozit): Unde ai găsit asta? Între hîrțile dactilografiei?

BEBE (incurcat): Să vedeți...

CORLOIU (uimit, către agent): Ia-o și pe asta.

AGENTUL (o scoate pe brațe pe Bica, leșinată).

— CORTINA —

Ah, m., cum sîi pe pestele aste cîi uclen
sunt... Ce mi ai făcut 20 m. au prus
— (Cardia) di... cu drum m. Cor.

Mec (braz, sorare) Am avut ac. ure-s cablu
~~cu~~ crezi i-am da la Bucuresti
cu ghidul m. i. de prin le Banca National
I-au pus sub m. du lap... Ah, ce
mi ai făcut ?

Bebe asculta, n'areu m. s. gyo. I-au tot
asupra m. i. Nu pot m. m. l. s.
logodna... Eu sînd cavaler. ~~se~~ se
ce m. f. m. des c. s. t. p. m. acela
lucru

Mec Esti m. stare m. fac asta...? Esti
m. stare ~~si~~ m. tot. asupra
du m. t. l.

Bebe Tot ?

Mec (cu o n. lez. m. t. n. a) Tot ? Tot ce se
va g. m.

Bebe Abolut tot. (cu p. p. d. e) S. m. m. m. b. s. u. l.
m. m. m. f. l. i. b. r. a. c. a. m. p. o. t. m. m. a. s. a. p.

Facsimil după o pagină din manuscrisul actului III